

Archeologisch bureauonderzoek
en Inventariserend Veldonderzoek

Basisschool Bos en Vaart,
Florapark 14 te Haarlem
(gemeente Haarlem)

Opdrachtgever: Stichting Spaarnesant

Hazenberg AMZ Publicaties 2012 - 08

 Middelstegracht 89r 2312 TT Leiden
 071-512 62 16
 www.hazenbergarcheologie.nl
 KVK Rijnland 28088724 - BTW-nr. 8122.36.129.B.01

Colofon

Hazenberg AMZ Publicaties 2012-08

Titel: Archeologisch bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek basisschool Bos en Vaart, Florapark 14 te Haarlem (gemeente Haarlem)
Hazenberg Archeologie projectnummer: 12042

Opdrachtgever: Stichting Spaarnesant

Auteur(s): R.A. Houkes
Versie: definitief, v-1-1

Autorisatie: J. Lanzing

Datum: 21-06-2012

ISSN: 1872-4736

Hazenberg Archeologie Leiden bv
Middelstegracht 89r
2312 TT LEIDEN

☎ 071 - 512 62 16
📠 071 - 521 24 37
💻 www.hazenbergarcheologie.nl

© 2012 Hazenberg Archeologie Leiden bv

Niets uit deze uitgave mag worden vernenigvuldigd en/of openbaar gemaakt d.m.v. druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hazenberg Archeologie Leiden bv.

Contactgegevens Hazenberg Archeologie

Contactpersoon: R.A. Houkes
Telefoon: 071 - 512 62 16
Mobiel: 06 - 23 54 25 45
E-mail: r.houkes@hazenbergarcheologie.nl
Postadres: Middelstegracht 89r
2312 TT Leiden

Contactgegevens opdrachtgever

Organisatie: Stichting Spaarnesant
Dhr. T.A.M. van Hooijdonk
Postbus 800
2003 RV Haarlem
Contactpersoon: Hoekstra Architecten
dhr. G. Hoekstra
Postbus 3273
2001 DG Haarlem
Telefoon: 023 - 531 06 16
Mobiel: -
E-mail: info@hoekstraarchitecten.nl
Postadres: Postbus 37
2740 AA Waddinxveen

archeologische perioden			P R E H I S T O R I E
	paleolithicum		
	tot 300000	VROEG	
	van 300000 tot 35000	MIDDEN	
	van 35000 tot 8800 v. Chr.	LAAT	
	mesolithicum		
	van 8800 tot 7100 v. Chr.	VROEG	
	van 7100 tot 6450 v. Chr.	MIDDEN	
	van 6450 tot 5300 v. Chr.	LAAT	
	neolithicum		T O R I E
	van 5300 tot 4200 v. Chr.	VROEG	
	van 4200 tot 2850 v. Chr.	MIDDEN	
	van 2850 tot 2000 v. Chr.	LAAT	
	bronstijd		I E
	van 2000 tot 1800 v. Chr.	VROEG	
	van 1800 tot 1100 v. Chr.	MIDDEN	
	van 1100 tot 800 v. Chr.	LAAT	
	ijzertijd		I E
	van 800 tot 500 v. Chr.	VROEG	
	van 500 tot 250 v. Chr.	MIDDEN	
	van 250 tot 19 v. Chr.	LAAT	
	Romeinse tijd		
	van 19 tot 70 n. Chr.	VROEG	
	van 70 tot 270 n. Chr.	MIDDEN	
	van 270 tot 450 n. Chr.	LAAT	
	middeleeuwen		
	van 450 tot 1050 n. Chr.	VROEG	
	van 1050 tot 1250 n. Chr.	VOL	
	van 1250 tot 1500 n. Chr.	LAAT	
	nieuwe tijd		
	van 1500 n. Chr. tot heden		

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	4
Administratieve gegevens	5
SAMENVATTING	6
1. INLEIDING	7
1.1 Plangebied	7
1.2 Onderzoeksdoel	7
1.3 Onderzoeksopzet	8
1.4 Huidig grondgebruik en verwachte bodemingrepen	9
2. BUREAUONDERZOEK	10
2.1 Methode	10
2.2 Resultaten	10
2.3 Gespecificeerde archeologische verwachting	19
3. VELDONDERZOEK	20
3.1 Methode	20
3.2 Resultaten	20
4. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	23
4.1 Conclusie	23
4.2 Aanbevelingen	25
4.3 Beoordeling	25
BRONNEN	26

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode gem. Haarlem	FLPA.0.2012
Provincie	Noord-Holland
Gemeente	Haarlem
Plaats	Haarlem
Postadres	Florapark 14
Toponiem	Basisschool Bos en Vaart
Kaartblad	25B
Centrumcoördinaat	103141 / 487399
Kadastraal nr.	gemeente Haarlem, sectie I, nr. 649
Oppervlakte onderzoeksgebied	ca. 4850 m ²
Oppervlakte plangebied	ca. 430 m ²
Hoogte maaiveld	1.25 m +N.A.P.
Grondwatertrap	onbekend; bebouwd
Opdrachtgever	Hoekstra Architecten
Uitvoerder	Hazenberg Archeologie
Bevoegd gezag	Afd. Ruimtelijk Beleid: Bureau Archeologie
Deskundige namens bevoegd gezag	mevr. A. C. van Zalinge (stadsarcheoloog)
E-mailadres	a.v.zalinge@haarlem.nl
Telefoonnummer	023-5115030
Huidig grondgebruik	bebouwd: school met schoolplein
Historisch grondgebruik	duingebied, bos, villapark, school
Geplande bestemming	schoolgebouw met onderwijsbestemming
Onderzoeksaanmelding (CIS-code)	51845
Datum onderzoeksaanmelding	10 mei 2012

SAMENVATTING

In het kader van de aanvraag omgevingsvergunning heeft Hoekstra Architecten namens de initiatiefnemer aan Hazenberg Archeologie gevraagd een bureauonderzoek en een verkennend Inventariserend Veldonderzoek (IVO-verkennend) uit te voeren. Hoekstra Architecten is voornemens in opdracht van Stichting Spaarnesant een aanbouw te realiseren bij de openbare basisschool Bos en Vaart, op het perceel van het huidige schoolgebouw, gelegen aan Florapark 14 te Haarlem (gemeente Haarlem). Bij deze plannen zijn bodemingrepen voorzien, waardoor mogelijk aanwezige archeologische waarden aangetast kunnen worden.

Het plangebied ligt volgens de gemeentelijke beleidskaart in een zone van categorie 3: gebied met een gemiddelde archeologische verwachting. Op de Archeologische Monumentenkaart (AMK) is te zien dat het plangebied onderdeel uitmaakt van een 'terrein van archeologische waarde (niet beschermd)'.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het gebied buiten de stadsgrenzen van Haarlem lag en onbebouwd is gebleven tot ca. 1873. Op grond van de ligging van het plangebied op een strandwal en enkele waarnemingen in de directe omgeving van het plangebied geldt een middelhoge verwachting voor resten uit de periode neolithicum – nieuwe tijd. Vanaf ca. 1873 maakt het onderzoeksgebied deel uit van het villapark Florapark, ontworpen door J.D. Zocher. Het plan is niet in zijn geheel ten uitvoer gebracht. In het plangebied heeft van 1894 tot ca. 1939 een villa gestaan van mej. H. de Petit. Deze villa maakte geen onderdeel uit van het oorspronkelijke plan en is verder naar achteren op het perceel geplaatst. Deze villa is afgebroken in 1939 ten behoeve van de bouw van het huidige schoolgebouw.

De middelhoge verwachting voor resten uit de periode neolithicum – nieuwe tijd kon niet worden bevestigd door het verkennend Inventariserend Veldonderzoek. Uit het veldonderzoek bleek dat de strandwal en de daarop gelegen Oude Duinen nog maar ten dele aanwezig zijn. De bovenste 0,85 tot 1,20 m bestaan uit geroerde grond. De afzettingen van de Oude Duinen die daaronder nog aanwezig zijn, bevatten geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats. Wel zijn in het geroerde pakket mogelijk nog resten aanwezig van de inrichting van de tuin van de villa van mej. H. de Petit. Deze resten worden niet interessant genoeg geacht voor een vervolgonderzoek.

Op basis hiervan acht Hazenberg Archeologie geen nader archeologisch onderzoek noodzakelijk.

De beslissing of nader archeologisch onderzoek wordt verlangd, wordt echter genomen door de daartoe bevoegde overheid. Geadviseerd wordt daarom om over bovenstaande conclusies en advies contact op te nemen met de gemeente Haarlem.

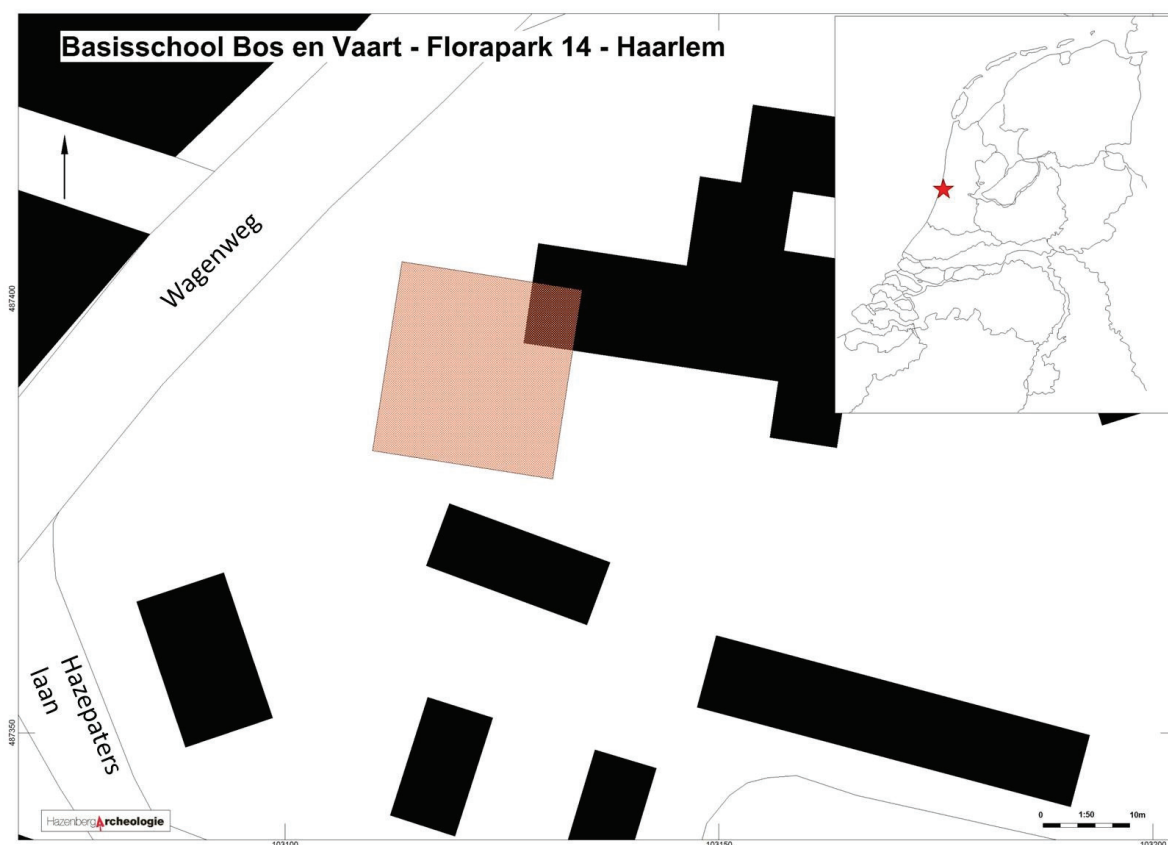
1. INLEIDING

In het kader van de aanvraag omgevingsvergunning heeft Hoekstra Architecten namens de initiatiefnemer aan Hazenberg Archeologie gevraagd een bureauonderzoek en een verkennend Inventariserend Veldonderzoek (IVO-verkennend) uit te voeren. Hoekstra Architecten is voornemens in opdracht van Stichting Spaarnesant een aanbouw te realiseren bij de openbare basisschool Bos en Vaart, op het perceel van het huidige schoolgebouw, gelegen aan Florapark 14 te Haarlem, gemeente Haarlem (zie afb.1 voor de ligging van het plangebied). Het plangebied ligt volgens de Archeologische Beleidskaart Haarlem (ABH) in beleidscategorie 3: gebied met een gemiddelde archeologische verwachting. Op de Archeologische Monumentenkaart (AMK) is te zien dat het plangebied onderdeel uitmaakt van een 'terrein van archeologische waarde (niet beschermd)'.

Bij de plannen zijn bodemingrepen voorzien, waardoor mogelijk aanwezige archeologische waarden aangetast kunnen worden. Op grond van het beleid van de gemeente Haarlem dient Stichting Spaarnesant in het kader van de omgevingsvergunning voor sloop en nieuwbouw voorafgaand aan de uitvoering van de plannen archeologisch onderzoek te laten uitvoeren. De resultaten hiervan hebben geleid tot een advies. Het bevoegd gezag, de gemeente Haarlem, toetst dit onderzoek en neemt vervolgens een besluit over eventueel vervolgonderzoek.

1.1 Plangebied

Het onderzoeksgebied betreft het terrein van de openbare basisschool Bos en Vaart, gelegen aan Florapark 14 te Haarlem. Het plangebied beslaat het kadastrale perceel I 649, gemeente Haarlem. De totale oppervlakte van het perceel is ca. 48.500 m². Hierbinnen zal nieuwbouw met een oppervlakte van ca. 430 m² plaatsvinden, almede enkele kleinere ingrepen op het schoolplein (afb. 2).

Afbeelding 1: Locatie van het plangebied. Inzet: ligging in Nederland.

1.2 Onderzoeksdoel

Doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie over bekende en/of te verwachten archeologische waarden. Dit gebeurt aan de hand van bestaande bronnen en omvat de aan- of afwezigheid, het karakter en de omvang, de datering, gaafheid en conservering en de relatieve kwaliteit van de

archeologische waarden, en aardwetenschappelijke gegevens. Het resultaat van het bureauonderzoek is een gespecificeerde archeologische verwachting voor het gebied, waarin uitgesproken wordt of archeologische waarden in het gebied verwacht worden, waar deze zich bevinden en welke waarden het betreft. Tevens worden de mogelijke gevolgen van de voorgenomen bodemversturende werkzaamheden geïnventariseerd.

Indien op grond van de resultaten van het bureauonderzoek verwacht wordt dat een intact bodemprofiel aanwezig is in het plangebied, wordt een verkennend Inventariserend Veldonderzoek (IVO) uitgevoerd teneinde de gespecificeerde archeologische verwachting te toetsen. Op basis van de resultaten van het onderzoek stelt Hazenberg Archeologie een aanbeveling op.

1.3 Onderzoeksopzet

Bureauonderzoek

Het bureauonderzoek bestaat uit het inventariseren van bestaande relevante archeologische en aardkundige informatie binnen het plangebied. Het bureauonderzoek is opgezet conform de richtlijnen in het protocol bureauonderzoek (protocolnummer 4002) van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) versie 3.2 en is uitgevoerd door dhr. R.A. Houkes.

Het bureauonderzoek beoogt de volgende onderzoeksvragen te beantwoorden:

1. Zijn er binnen de grenzen van het onderzoeksgebied archeologische resten bekend? Zo ja, is bekend wat de aard, omvang, ligging, datering van deze resten is?
2. Worden binnen de grenzen van het onderzoeksgebied archeologische resten verwacht? Zo ja, wat is de verwachte omvang, ligging, aard en datering van deze verwachte resten?
3. In hoeverre hebben (sub)recente ingrepen binnen de plangebieden eventueel aanwezige archeologische waarden aangetast?
4. Is vervolgonderzoek noodzakelijk om de eventueel aanwezige resten op te sporen of om de waarde ervan te bepalen?
5. Welke archeologische waarden bevinden zich in de directe omgeving, doch buiten de grenzen van het onderzoeksgebied (straal van 500 m)?

Inventariserend Veldonderzoek, verkennende fase

Het Inventariserend Veldonderzoek bestaat uit het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde verwachting zoals geformuleerd in het bureauonderzoek. Het veldonderzoek is opgezet conform de richtlijnen in het protocol Inventariserend Veldonderzoek (protocolnummer 4003) van de KNA versie 3.2 en is uitgevoerd door de heer R.A. Houkes en mevr. J. Bolt.

Het Inventariserend Veldonderzoek, verkennende fase, beoogt de volgende onderzoeksvragen te beantwoorden:

6. Wat is de aangetroffen bodemopbouw en in hoeverre verschilt deze met de verwachte bodemopbouw?
7. Zijn er aanwijzingen voor (sub)recente verstoringen? Zo ja, in welke mate is de bodemopbouw verstoord?
8. Zijn er intacte archeologische niveaus aangetroffen? Zijn er archeologische resten of vondstmateriaal aangetroffen? Zo ja, wat kan gezegd worden over aard, datering en ligging?
9. Dient de gespecificeerde archeologische verwachting aangepast te worden? Zo ja, wat dient deze te zijn?
10. In hoeverre worden mogelijk aanwezige archeologische waarden bedreigd door voorgenomen nieuwbouw?

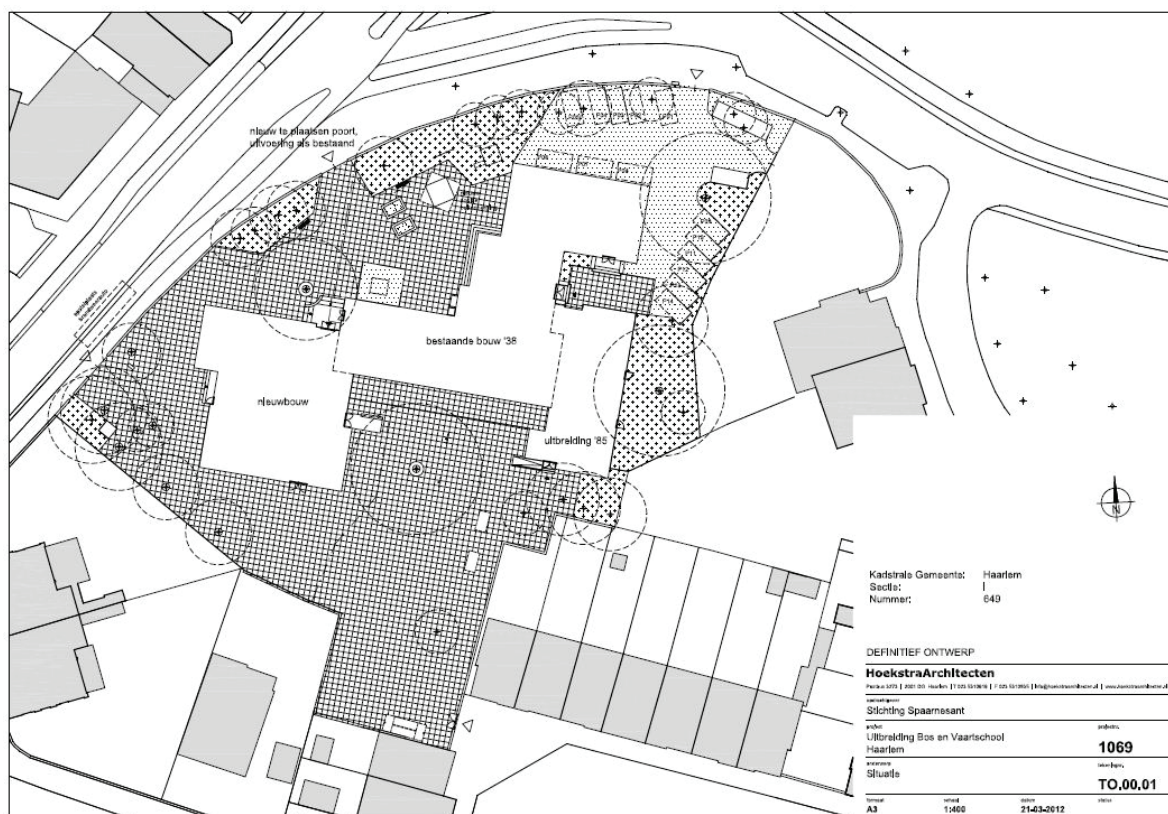
Indien archeologische waarden bedreigd worden:

11. Welke vervolgstappen kunnen met betrekking tot de bescherming (in of ex situ) van de archeologische waarden genomen worden?

Het hoofdstuk veldonderzoek besluit met een (selectie)advies. Dit advies wordt voorgelegd aan het bevoegd gezag. Dat neemt het uiteindelijke besluit of, en zo ja, welke vervolgstappen de initiatiefnemer moet nemen met betrekking tot de archeologische monumentenzorg.

1.4 Huidig grondgebruik en verwachte bodemingrepen

Het huidige grondgebruik van het plangebied betreft het gebruik als school met een deels verhard schoolplein. De verwachte bodemingreep betreft de sloop en nieuwbouw van een deel van het schoolgebouw, renovatie van één schoolgebouw. De ontgravingsdiepte ten behoeve van de funderingen zal maximaal 1,00 m onder maaiveld (–mv), ofwel ca 0,20 m boven NAP bedragen. Het geheel zal worden gefundeerd op 45 korte avegaar (mortelschroef) palen met een diameter van 0,35 m. De versterking van de ondergrond zal hierdoor beperkt blijven tot ca. 5 m², ca. 1,3% van de oppervlakte van de nieuwbouw.

Afbeelding 2: Huidige situatie en de geplande nieuwbouw.

2. BUREAUONDERZOEK

2.1 Methode

Het bureauonderzoek is uitgevoerd volgens de richtlijnen van de KNA, versie 3.2 en de aanvullende specificaties voor archeologisch onderzoek in de gemeente Haarlem (<http://www.haarlem.nl/haarlem-a-z/archeologie/wet-en-regelgeving/?L=0>). De werkzaamheden bestonden uit het verzamelen en interpreteren van aardwetenschappelijke informatie (uit geologische, geomorfologische en bodemkundige kaarten en bronnen), archeologische informatie en het bestuderen van historische en historisch geografische bronnen (historische en topografische kaarten). Daarnaast is aanvullend relevante informatie verzameld over de plannen en het plangebied.

De volgende bronnen zijn geraadpleegd:

- Indicatieve Kaart Archeologische Waarden IKAW (via Archis)
- Archeologische Monumentenkaart AMK (via Archis)
- landelijke archeologische database Archis II
- historische kaarten (via watwaswaar.nl)
- Cultuur-Historische Waardenkaart provincie Noord Holland (CHW)
- Archeologische Beleidskaart van de gemeente Haarlem
- Kennisinfrastructuur Cultuurhistorie (KICH)
- bodemkaart 1:50.000 (via bodemdata.nl / Archis)
- Geomorfologische kaart 1:50.000 (via Archis)
- luchtfoto's onderzoeksgebied (Google Earth)
- topografische kaart 1:25:000 (Topografische Dienst, Emmen)
- relevante publicaties en literatuur
- <http://www.haarlem.nl/haarlem-a-z/monumenten/monumentenregister>
- <http://www.noord-hollandsarchief.nl/>
- archief van Bureau Archeologie, gemeente Haarlem (informatie verkregen van dhr. P.A.M.M. van Kempen, de gemeente Haarlem)

In het kader van dit bureauonderzoek zijn geen amateurarcheologen geraadpleegd. Dit wordt alleen gedaan indien de resultaten van het bureauonderzoek directe aanleiding geven tot het verwerven van aanvullende informatie, bijvoorbeeld in geval van een niet gepubliceerd onderzoek.

2.2 Resultaten

Geologie en landschap

Het plangebied ligt in het Noord-Hollandse duingebied, tussen de Noordzee en het Spaarne. Het strandwallengebied is gevormd onder invloed van zee en wind. De strandwal waarop het plangebied ligt, is gevormd in het laatneolithicum, ca. 5100-4200 jaar geleden.¹

Het plangebied bevindt zich in het Hollandse duingebied. Het Hollandse duingebied omvat alle strandwallen, strandvlakten en duinen die aan de oostzijde van het strand in Noord- en Zuid-Holland voorkomen. De voornaamste geologische eenheden zijn de kustafzettingen (Formatie van Naaldwijk) en het veen (Formatie van Nieuwkoop).

Vorming van het landschap

Tijdens de laatste ijstijd (ca. 70.000 tot 10.000 jaar geleden) zijn pleistocene dekzanden afgezet. Ter plaatse van het plangebied bevindt de top van de pleistocene ondergrond zich op een diepte van 12 tot 16 m beneden NAP. Aan het einde van de laatste ijstijd nam de temperatuur toe, hierdoor smolten de landijskappen en begon de zeespiegel te stijgen. Deze zeespiegelstijging had een grondwaterstijging tot gevolg en het daaruit resulterende kwel in het dekzandgebied zorgde voor veenvorming. Het gevolg was een landschap van veenmoerassen. Door de toenemende uitschurende werking van getijdengeulen ontstond een uitgestrekt en

¹ Cleveringa 2000, p. 75.

wijdvertakt marien getijdengebied, vergelijkbaar met de huidige wadden. De bijbehorende zeelei-afzettingen behoren tot de Formatie van Naaldwijk.²

Tijdens een periode van relatief snelle zeespiegelstijging, die tot ca. 5000 jaar geleden duurde, ontwikkelde zich een rij van lage zandbanken op de toenmalige grens van zee en land. Als gevolg van de voortdurende erosie van deze banken door de zee verplaatsten de zandbanken zich geleidelijk naar het oosten.

In de loop van het holoceen nam de stijging van de zeespiegel geleidelijk af, en bereikte de zee zijn maximale uitbreiding. Vanuit de zee en de rivieren werden grote hoeveelheden zand afgezet. De geulen tussen de banken verzandden geleidelijk. Hierdoor groeiden de zandbanken uit tot langgerekte strandwallen. Op deze strandwallen was nauwelijks begroeiing, waardoor de wind vrij spel had. Door de afzetting van (strand)zand door de wind vormden zich op de strandwallen lage duinen, de zogenaamde Oude Duinen. Kenmerkend voor deze afzettingen is het onregelmatig voorkomen van humeuze bodemhorizonten en dunne veenlagen.

Als gevolg van de vorming van de strandwallen voor de kust kon het water niet langer binnendringen in de gebieden achter de strandwallen. De strandwallen sloten de hogere delen van de strandvlakten namelijk af voor overstromingen door de zee. Hierdoor nam de stroomsnelheid in de rivieren af en werden de rivieren ondieper, waardoor zij vaak overstromden. Door overstromingen, maar ook door neerslagoverschot, trad verzoeting van het milieu op en kon op uitgebreide schaal veengroei plaatsvinden achter de strandwallen. Dit leidde tot de vorming van een veenlaag, het zogenoemde Hollandveen, gevormd tussen ca. 4500 en ca. 2500 jaar geleden. Het Hollandveen wordt samen met het Basisveen gerekend tot de Formatie van Nieuwkoop. Het veen is in de middeleeuwen echter grotendeels vergraven, waardoor de onderliggende strandzanden aan de oppervlakte zijn komen te liggen.

De strandwal van Haarlem is gevormd tussen 5100 en 4200 jaar geleden. De basis van de strandwal ligt op ca. 3 m onder NAP op strandafzettingen. De top van de eigenlijke strandwal ligt op ca. 2 m onder NAP. De hoger gelegen afzettingen zijn eolisch. Doordat de top van de strandwal permanent boven de zeespiegel kwam te liggen kon het zand gaan verstuiwen tot lage duinen, de Oude Duinen. Deze werden maximaal ca. 10 m hoog maar waren meestal lager. Toch liggen de duinafzettingen op de top van de strandwal tegenwoordig nog steeds meer dan een meter boven NAP. De Oude Duinen behoren tot de Formatie van Naaldwijk, het Laagpakket van Schoorl.

In de middeleeuwen vond in het kustgebied opnieuw duinvorming plaats. De snelheid van de zeespiegelstijging nam verder af en er werd vanuit zee minder zand aangevoerd. Door golf- en getijdenwerking werd echter een deel van de strandwallen geërodeerd, waardoor de kust veel steiler werd. Het zand dat bij deze erosie vrijkwam, werd door de wind meegevoerd (stuifzand) en bedekte de meest westelijke strandwallen en de daarop gelegen Oude Duinen. De duinen die hierbij ontstonden, zijn veel uitgestrekter en hoger dan de Oude Duinen. Ze worden Jonge Duinen genoemd. De meer landinwaarts gelegen strandwallen en de daarop aanwezige Oude Duinen waren bedekt met bossen en bleven daarom grotendeels gespaard voor de middeleeuwse verstuiwingen.

Een deel van de meer landinwaarts gelegen Oude Duinen is in de 17de en 18de eeuw vergraven; er was zand nodig voor stadsuitbreiding, weganaanleg en later ook voor kalksteenfabricage. Een andere belangrijke reden voor het egaliseren van de oude duinen is de bollenteelt. Bloembollen gedijen het best in kalkrijk zand en bij een constant grondwaterpeil. Om dit te bewerkstelligen werden de laagtes tussen de strandwallen opgevuld met het zand van de oude duinen, dat op de hoge strandwallen werd afgegraven. Om kalkrijk zand aan het oppervlak te brengen werd de grond diep omgezet, eerst met de hand (diepdelven), later door middel van zogeheten omspuiten, waarbij onder hoge druk water diep in de grond wordt gepompt om als zand-slurrie weer over het land te worden uitgespoten. Op terreinen waar dit omspuiten heeft plaatsgevonden bestaat geen reële kans meer op archeologische waarden.

Historische ontwikkeling van het plangebied

De oudst bekende bewoning in het strandwallengebied stamt uit het middenneolithicum, vanaf ca. 3800 v.Chr. In Den Haag zijn resten uit deze periode aangetroffen bij de ontwikkeling van het voormalige vliegveld Ypenburg. Sinds het middenneolithicum zijn de strandwallen, zolang de toppen boven de zeespiegel bleven,

² Berendsen/Stouthamer, 2001.

altijd aantrekkelijke plekken voor bewoning geweest. De strandwal van Haarlem is vanaf ca. 2200 v.Chr. geschikt voor bewoning.

De onderzoekslocatie ligt tot ver in de 19de eeuw buiten de stadsmuren van Haarlem. Tot ca. 1880 is in het plangebied op historische kaarten geen bebouwing aangegeven. Tot het Spaanse beleg van Haarlem in 1572 ligt het plangebied in een bosgebied, gelegen op de Oude Duinafzettingen op de strandwal.³ In het gehele duingebied waren toen nog uitgestrekte bossen te vinden die onder andere door de graven van Holland als jachtgebied werden gebruikt. Bij het beleg van Haarlem werden deze bossen gekapt om een vrij schootsveld te creëren. In 1584 werd het gebied door de gemeente Haarlem gepacht van de Staten van Holland. Hierna werd er weer bos aangeplant. Het gebied dicht bij de stad werd deels gebruikt voor de aanleg van moestuinen. In de Gouden Eeuw stichtten rijke handelaren uit Haarlem en Amsterdam er buitenplaatsen. De nabijheid van bos en water (het Spaarne) waren de belangrijkste trekpleisters voor de rijken. Het bos waarin de buitenplaatsen gevestigd werden, zou later Haarlemmerhout gaan heten. Nog steeds is ten zuiden van het plangebied een deel van de Haarlemmerhout als stadspark behouden. Ook de Kleine Hout, ten oosten van het plangebied, is nog in gebruik als stadspark.

Hier ligt ook het paviljoen Welgelegen, tegenwoordig in gebruik als Provinciehuis. Het paviljoen is gebouwd in opdracht van de Amsterdams/Amerikaanse bankier Henry Hope omstreeks 1789. In 1808 werd het pand aangekocht door Lodewijk Napoleon, Koning van Nederland onder Napoleon Bonaparte tijdens de Franse overheersing. In 1814 kwam het paviljoen in handen van het net opgerichte Koninkrijk der Nederlanden. Van 1827 tot 1885 was in Welgelegen het Museum van Levende Nederlandsche Meesters gevestigd.

Vanaf 1837 werd rondom het paviljoen een Engelse landschapstuin ingericht (nu de Kleine Hout), naar een ontwerp van J.D. Zocher, landschapsarchitect onder Koning Willem I. De naam Zocher vinden we ook terug in het plangebied. Het Florapark, waarin het plangebied ligt, is gebouwd tussen 1873 en 1880 naar ontwerp van J.D. Zocher. Dit plan is echter slechts gedeeltelijk ten uitvoer gebracht. De panden die volgens het ontwerp op het perceel van de huidige school zouden komen te staan zijn nooit gebouwd (afb. 3). De panden van het ontwerp die wel zijn gerealiseerd liggen aan het Floraplein, de Hazepaterslaan en het Florapark, en hebben nu de status van Rijksmonument.⁴

Het huidige schoolgebouw is in eerste aanleg gebouwd in 1938. Het pand is in de jaren 80 uitgebreid aan de oostkant maar overigens verder ongewijzigd gebleven. Op het perceel zijn op het schoolplein fietsenrekken, speeltoestellen en dergelijke ingericht.

³ Rombout *et al.* 2008, p. 18.

⁴ Rondom het plangebied zijn dit Florapark 12 en 13, Floraplein 1-11 en Hazepaterslaan 1 en 5 (bron: KICH).

Afbeelding 3: Ontwerp van villapark Florapark van J.D. Zocher, ca.1873 (niet noord-georiënteerd, pijl geeft noorden weer). De begrenzing van het plangebied is weergegeven in rood. De twee panden die volgens het ontwerp binnen de begrenzing van het plangebied liggen, zijn in werkelijkheid nooit gebouwd.

Historisch kaartmateriaal

Er bestaan meerdere historische kaarten waarop de onderzoekslocatie staat aangegeven. De ontwikkeling van de Haarlemmerhout is recent aan de hand van historisch kaartmateriaal in beeld gebracht.⁵ Het plangebied zelf, gelegen op het Hazepatersveld, ligt buiten de eigenlijke Haarlemmerhout, maar is wel op alle afgebeelde kaarten terug te vinden.

Op de kaart Rijnland, gemaakt door C.J. Visser in 1644, zijn ten zuiden van Haarlem bossen en duinen weergegeven. Deze kaart is gebaseerd op een kaart uit 1531. De kaart is niet nauwkeurig genoeg om de locatie van het plangebied weer te kunnen geven. Op de Kaart van Haarlem van Jacob van Deventer, gemaakt omstreeks 1560 is het plangebied wel redelijk nauwkeurig te plaatsen. Het gebied tussen de huidige Wagenweg, Dreef en de zuidelijker gelegen bossen is als onbebouwd en onbebost gebied weergegeven. De kaart van Rijnland van Balthazar Florisz. Berkenrode uit 1615 is nauwkeurig genoeg om de locatie van het plangebied globaal te bepalen. Op de kaart is een duidelijke percelering en een aanplant van bomen te zien, maar geen bebouwing (afb. 4). Direct ten zuiden van de Hazepaterslaan zijn wel enkele gebouwen weergegeven.

⁵ Rombout et al. 2008

Afbeelding 4: Uitsnede uit de kaart van Rijnland door Balthazar Florisz. Berkenrode, 1615. De ligging van het plangebied is op deze kaart redelijk nauwkeurig te bepalen; daarom is de contour van het plangebied weergegeven. De rode lijn ten zuiden van het plangebied geeft de ligging van de Hazepaterslaan aan.

In de daaropvolgende eeuwen gebeurt er weinig in het plangebied. Op de Kadastrale kaart van de gemeente Haarlem uit de periode 1811-1832 is het gebied tussen de Wagenweg, de Dreef en de Hazepaterslaan weergegeven met het toponiem Hazepatersveld (kadastraal nr. 558) en nog steeds geheel onbebouwd. Pas op de militaire topografische kaart in schaal 1:50.000 uit 1900 wordt de bebouwing van het villapark weergegeven. Op de kaart van 1905 is ter plaatse van het huidige schoolgebouw een pand weergegeven dat hier voorafgaand aan de bouw van de school heeft gestaan (afb. 5). De kaartinformatie blijkt enigszins verouderd; Het betreft de villa van mej. H. de Petit, gebouwd in 1894 naar ontwerp van architect J.A.G. van der Steur. Dit pand behoorde niet tot het oorspronkelijke plan van J.D. Zocher. Het pand is voorafgaand aan de bouw van het huidige schoolgebouw in 1939 afgebroken.⁶ Mogelijk bevinden zich nog resten van de funderingen onder het huidige schoolgebouw. Bij onderzoek naar de locatie van de wortels van een markante boom direct ten noorden van de geplande nieuwbouw zijn de resten van een met puin verhard tuinpad aangetroffen die in verband kunnen worden gebracht met dit gebouw.⁷

⁶ Onbekende auteur 1994: Florapark 14, villa van mejuffrouw H. de Petit, Jaarboek 1994 van de Vereniging Haerlem

⁷ Pers. mededeling G. Hoekstra (Hoekstra Architecten)

Afbeelding 5: Het plangebied op de militaire topografische kaart van 1905. Op deze kaart kan het plangebied vrij accuraat worden aangegeven (rood), alhoewel er afwijkingen zijn ten gevolge van een onnauwkeurigheid in de kaart.

Bouwhistorische informatie

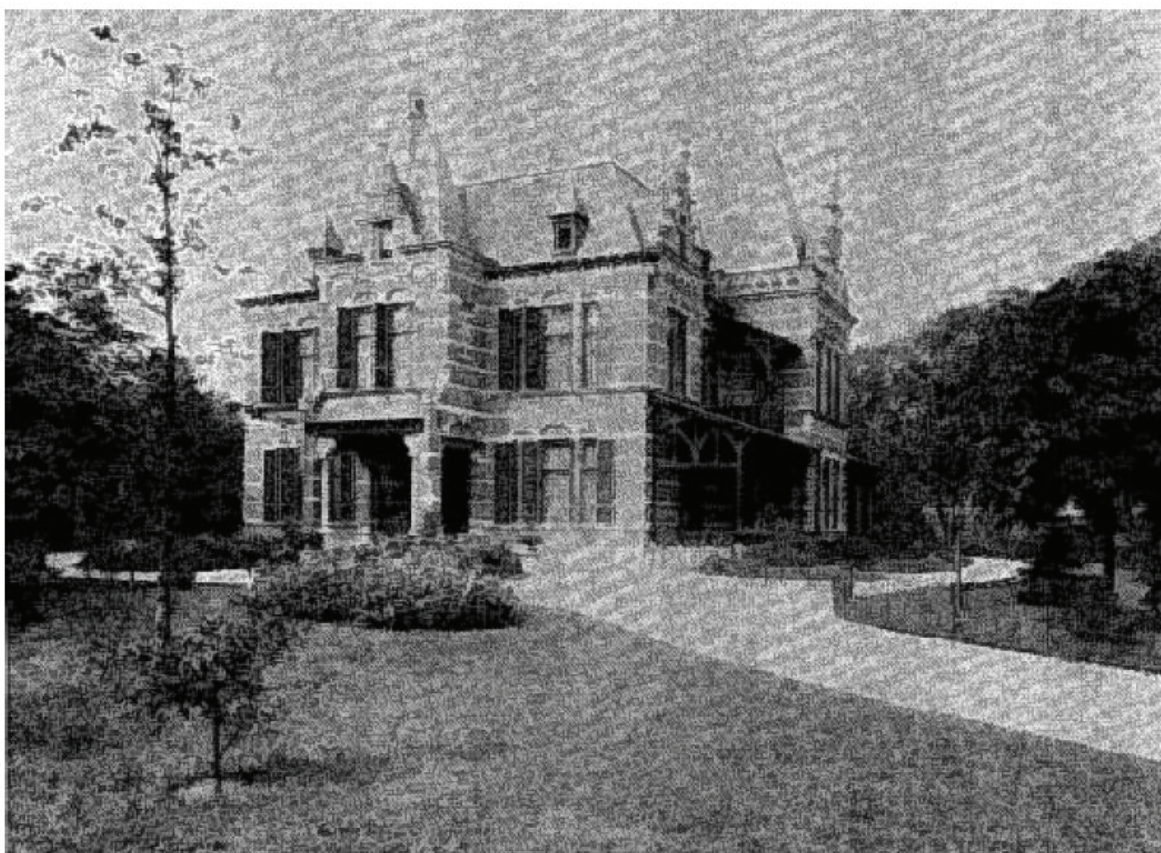
Het huidige schoolgebouw op het terrein dateert in eerste aanleg uit 1939 en is opgezet als schoolgebouw naar ontwerp van ir. G. Friedhof. Dit pand is in de jaren 80 aan de oostkant van een uitbreiding voorzien. Volgens de huidige plannen blijft het huidige schoolgebouw in zijn geheel bewaard.

Het perceel maakt onderdeel uit van een ontwerp van een villapark door J.D. Zocher uit 1873. Dit plan is in fases ten uitvoer gebracht. De panden die langs de noordwestelijke rand van het perceel waren gepland zijn echter nooit gerealiseerd. De panden die wel zijn gerealiseerd hebben alle de status van Rijksmonument, maar bevinden zich ook allemaal buiten het plangebied.

Vóór de bouw van de school heeft tussen 1894 en 1939 een pand op de locatie van het huidige schoolgebouw gestaan dat ten behoeve van de bouw van de school is afgebroken. Deze villa, die op de kaart van 1905 is weergegeven, was van mej. H. de Petit, gebouwd in 1894 naar ontwerp van architect J.A.G. van der Steur (afb. 6). Het was het laatste beschikbare bouwkegel aan het Florapark. De villa was uitgevoerd in de Hollandse

renaissancestijl met decoratieve elementen van natuursteen, erkers en een torenachtige opbouw. Ten opzichte van de overige villa's in het villapark is het gebouw wat naar achteren geplaatst, zodat de villa beschut en redelijk geïsoleerd van de rest van het park kwam te liggen. In 1994 is in het jaarboek van de Vereniging Haarlem een uitgebreide beschrijving van de indeling van het pand gepubliceerd:

'Het souterrain bevatte een ruime provisiekelder en een uitgebreide wijnkelder. De begane grond bevatte een voorname ingangspartij waardoor de bezoeker eerst in een ruime vestibule kwam en daarna in een centraal gelegen nog veel ruimere vestibule met een monumentale trappartij. Van daaruit waren de diverse vertrekken en verdiepingen te bereiken. De begane grond bevatte een zeer ruim bemeten salon, met veranda, een woonkamer, een eetkamer met daaraan gekoppeld een dessertkamer en de keuken met bijkeuken. Een aparte rookkamer completeerde het geheel. Verder was er nog een spreekkamer, een speelkamer en een grote brandkluis. Geheel terzijde was een knechtskamer voor het dagelijkse personeel. Op de verdieping was, centraal gesitueerd, een zeer royaal portaal. Daar was in het midden een achtkantige opening in de vloer waardoor zicht was op de vestibule daaronder. Op deze verdieping bevonden zich de slaapkamers van mevrouw en de gouvernante, nog twee slaapkamers, een badkamer, een zeer ruim bemeten logeerkamer, en een aparte kamer voor 'een kind'. Verder een antiekkamer en een boudoir. Op de zeer ruime zolder waren aparte kamers voor het personeel. Zo waren daar de knechtskamer, twee dienstbodekamers, de mangelkamer en de ruimte voor de centrale verwarming. De knechtskamer was zo ver mogelijk, achterin de zolder weggefrommeld, om maar ver verwijderd te zijn van de beide dienstbodekamers.' (Onbekende auteur, 1994)

Afbeelding 6: Foto van de villa van mej. H. de Petit in 1897 (bron: Gemeentearchief Haarlem, topografisch historische atlas).

Bekende bodemverstoringen

Tot ca. 1572 was het gebied bebost. De kaart van Balthazar Florisz. Berkerode uit 1615 laat zien dat het landschap in percelen was verdeeld. Er heeft dus enige landschapsinrichting plaatsgevonden, maar het is niet bekend of hier ingrijpende bodemverstoringen bij hebben plaatsgevonden. Mogelijk zijn voorafgaand aan de aanleg de Oude Duinen geëgaliseerd.

De inrichting van het plangebied blijft in grote lijnen ongewijzigd tot ca. 1875, als begonnen wordt met de aanleg van het villapark Florapark. Het perceel van de school blijft echter tot 1894 onbebouwd. Voor de bouw de villa van mej. H. de Petit hebben mogelijk ontgravingen plaatsgevonden, maar historische informatie hierover is niet

voorhanden. Ook voor de bouw van het huidige schoolgebouw in 1938 hebben mogelijk ontgravingen plaatsgevonden.

Bij het veldonderzoek bleek dat één van de boringen in een mogelijke leidingsleuf was geplaatst, waarop de boring direct is beëindigd (zie paragraaf 3.2, boring 3). Op de KLIC-kaarten is deze leiding niet weergegeven. De aard, richting en diepteligging van de mogelijke leiding zijn onbekend.

Archeologische verwachting

Het plangebied ligt volgens de gemeentelijke beleidskaart in een zone van categorie 3: gebied met een gemiddelde archeologische verwachting. Voor deze gebieden geldt dat bij bodemversturende activiteiten van meer dan 500 m² en een verstoringsdiepte van meer dan 30 cm archeologisch onderzoek verplicht wordt gesteld (afb. 7).

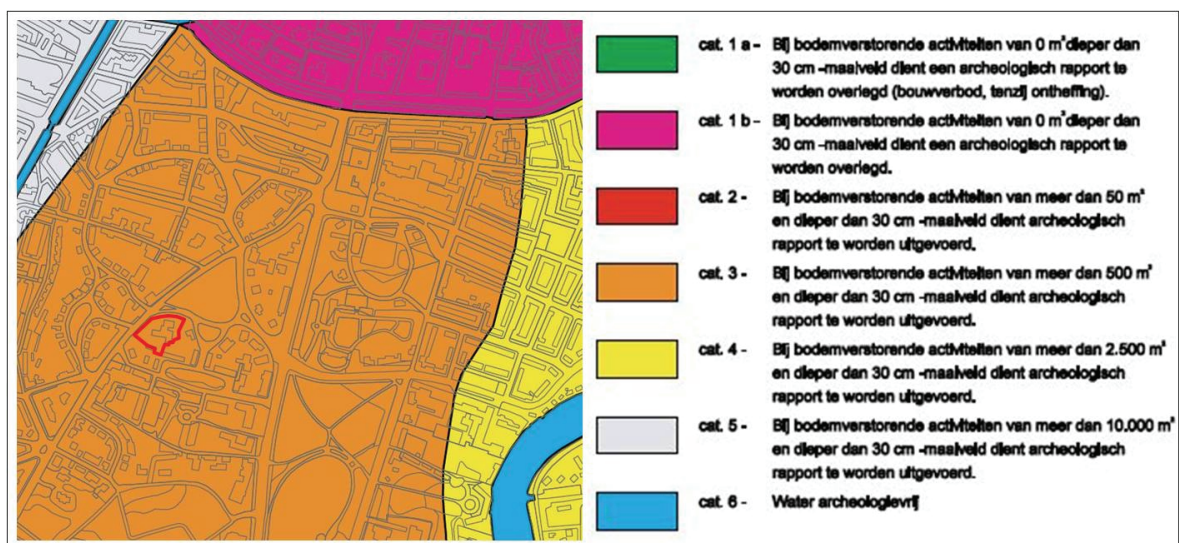
De Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) levert geen aanvullende archeologische informatie over het plangebied. Volgens de CHW bevindt het plangebied zich op een strandwal en is sprake van een geringe zichtbare tijdsdiepte in het plangebied. Vanwege de geringe informatiewaarde is geen afbeelding van de CHW opgenomen in dit rapport.

Volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) heeft het plangebied een hoge archeologische verwachting vanwege de ligging op een strandwal.

De KennisInfrastructuur CultuurHistorie, kortweg KICH, geeft geen aanvullende archeologische of landschappelijke informatie over het plangebied. Wel zijn rondom het plangebied diverse rijksmonumenten aanwezig: de villa's die behoren tot het villapark Florapark, ontworpen door J.D. Zocher. De villa van mej. H. de Petit, die op de locatie van het huidige schoolgebouw heeft gestaan tussen 1894 en 1939, is niet aangegeven in KICH, maar op grond van historische informatie bevinden de resten hiervan zich onder de huidige school. Mogelijk zijn nog resten van de inrichting van het terrein rondom de villa in de ondergrond aanwezig.

Op de Archeologische Monumentenkaart (AMK) is het plangebied onderdeel van een 'terrein van archeologische waarde (niet beschermd)'. In het plangebied worden archeologische waarden verwacht uit de periode laatneolithicum – nieuwe tijd.

De archeologische verwachting op basis van de verschillende beleids- en verwachtingskaarten vertoont een opvallende variatie. Omdat het gemeentelijk beleid prevaleert boven dat van de provincie en het rijk, geldt voor het plangebied een gemiddelde archeologische verwachting op resten uit de periode laatneolithicum – nieuwe tijd.

Afbeelding 7: Projectie van het plangebied op een uitsnede van de archeologische beleidskaart.

Archeologische monumenten⁸

Op de Archeologische Monumentenkaart (AMK) staan binnen een straal van ca. 500 m rondom het plangebied twee terreinen van archeologische waarde:

Monument nr. 13921 Het plangebied ligt op terrein dat op de AMK is aangegeven als terrein van archeologische waarde (niet beschermd). Het betreft de strandwal van Haarlem.

Monument nr. 13913 Op 250 m ten noordwesten bevindt zich een monument van hoge waarde. Het betreft de historische binnenstad van Haarlem.

Een uitgebreide rapportage van de relevante monumenten is bijgevoegd als bijlage 1.

Archeologische onderzoeken⁹

In een straal van 500 meter rondom de onderzoekslocatie zijn in Archis een grote hoeveelheid onderzoeksmeldingen te vinden. Het grootste deel hiervan betreft onderzoeken in de historische stadskern van Haarlem (binnen de grenzen van monumentnr. 13913) en is niet relevant voor het onderzoeksgebied. Deze zullen verder niet worden besproken.

Er zijn twee bureauonderzoeken uitgevoerd naar locaties in de directe nabijheid van het plangebied. Onderzoeksmelding 37058, tussen betreft een bureauonderzoek aan de Schouwttjeslaan. Uit het onderzoek bleek dat het terrein bij een eerdere sanering geheel verstoord was.

Meldingnr. 40738 betreft een bureauonderzoek naar een perceel tussen het Wilhelminapark en de Koninginneweg, aan de overzijde van de Wagenweg tegenover het plangebied. Hiervan zijn de resultaten niet zijn gepubliceerd in Archis. Dit betekent in de meeste gevallen dat het onderzoek geen positief resultaat heeft gehad.

Eind 2009 werd er direct onder de hoofdingang van het paviljoen Welgelegen aan de Paviljoenslaan een ovale waterkelder uit de 18de of 19de eeuw aangetroffen (Archis-vondstmeldingsnr. 413093).

Enkele onderzoeken zijn (nog) niet in Archis vermeld maar zijn wel bekend bij de archeologische dienst van Haarlem:

- In 1996 heeft een archeologische begeleiding plaatsgevonden van de aanleg van een riolering in het Frederikspark, bijna 500 m ten noordwesten van het plangebied. Bij het onderzoek zijn diverse profielen opgenomen. Het onderzoek is niet gepubliceerd, maar de gemeente Haarlem heeft ten behoeve van het huidige onderzoek de dagrapporten beschikbaar gesteld. Bij het onderzoek is de flank van de strandwal in kaart gebracht. Er is een prehistorische akker- of looplaag aangetroffen, ongeveer op NAP-niveau. Op grond van het vondstmateriaal kon de laag niet worden gedateerd, maar op grond van de hoogteligging is een Romeinse datering mogelijk.¹⁰ De top van deze laag ligt tussen 0,30 cm +NAP en 0,09 m –NAP. De dikte varieert van 15 tot meer dan 40 cm. Bij aanvullend booronderzoek onder de profielen zijn op enkele plekken begraven bodems aangetroffen op dieper gelegen niveau. Er lijkt sprake te zijn van twee oudere fases van bodemvorming; één op een diepte van ca. 0,3 m –NAP en een tweede op ca 0,75 – 0,9 m – NAP. In deze dieper gelegen lagen zijn geen archeologische indicatoren gevonden.

- Bij een recent onderzoek door RAAP bij het provinciehuis (Huize Welgelegen) aan de Dreef, ca. 300 m ten oosten van het plangebied, is een intact duinprofiel aangetroffen waarin eveneens meerdere archeologische niveaus zijn gevonden. De top van de strandwal ligt tussen 1,15 m en 1,30 m +NAP. De bovenste 55-60 cm zijn geroerd, daaronder ligt geel duin/ strandwal zand. In het zand van de strandwal zijn op een diepte van 1,00-1,05 m en op 1,75 en 1,80 m onder maaiveld grijze humeuze lagen met houtskool aangetroffen.¹¹

⁸ Informatie afkomstig uit het centraal archeologisch informatiesysteem Archis II d.d. 7-03-2012.

⁹ Informatie afkomstig uit het centraal archeologisch informatiesysteem Archis II d.d. 7-03-2012.

¹⁰ Groeneveld 1996.

¹¹ Verschoof en Nales 2011

- In 2004 zijn in de voortuin van het Provinciehuis aan de Paviljoenslaan een vloer en enkele funderingen gevonden. Deze behoren waarschijnlijk tot gebouwen die dateren van vóór de bouw van het huis Welgelegen in 1786-1792.¹²

- Op ca. 650 m ten zuidoosten van het plangebied werden bij rioolwerkzaamheden aan de Linnaeuslaan in 1967 aanwijzingen gevonden voor prehistorische bewoning.¹³

Archis-waarnemingen¹⁴

Rondom het plangebied is een grote hoeveelheid waarnemingen gedaan. Het grootste deel hiervan is gedaan in de historische binnenstad van Haarlem en houdt direct verband met de middeleeuwse stad. Deze zijn weinig relevant voor het plangebied. In de directe nabijheid van het plangebied zijn zes waarnemingen gedaan. Een uitgebreide rapportage van waarnemingen rondom het plangebied is bijgevoegd als bijlage 3.

Aan de Fonteinlaan 1 werden in 1980 resten uit de 11de-12de eeuw gevonden (waarnemings—en vondsmeldingsnr 211104). Daarnaast werd bij een diepe ontgraving prehistorisch aardewerk gevonden in een humeuze bodem in het strandwalzand op een diepte van 0,80 m –NAP.¹⁵ Ten zuiden van het plangebied werden op de hoek van de Dreef en de Koningin Wilhelminalaan in 1973 resten van prehistorische bewoning aangetroffen die mogelijk in verband te brengen is met de vondsten aan de Fonteinlaan 1.¹⁶

Waarnemingnrs. 211364 (Prinsessekade),¹⁷ 211397 (Schouwttjeslaan)¹⁸ en 211458 (Westerhoutpark)¹⁹ betreffen vondsten van aardewerk uit de nieuwe tijd.

Waarnemingnrs. 211182 en 211183 (Houtplein) betreft waarnemingen op de strandwal bij de sloop van een pand. De bovenste meter was grotendeels verstoord, prehistorische niveaus zijn niet waargenomen.²⁰

Conclusie archeologische waarden, verwachtingen en waarnemingen

Op basis van de waarnemingen en uitgevoerde onderzoeken in de directe omgeving van het plangebied zijn in het plangebied resten uit de prehistorie tot en met de nieuwe tijd te verwachten. Dit is geheel in lijn met de archeologische verwachting van resten uit de periode laatneolithicum – nieuwe tijd die op grond van de ligging op de strandwal aan het plangebied is toegekend.

De archeologische verwachting, waarden, waarnemingen en onderzoeken uit Archis zijn weergegeven op kaart als bijlage 4.

2.3 Gespecificeerde archeologische verwachting op basis van het bureauonderzoek

Het plangebied is gelegen op een strandwal die gevormd is in het neolithicum. De strandwal heeft volgens de IKAW een hoge archeologische verwachting voor resten uit de periode laatneolithicum – nieuwe tijd. Historische kaarten geven aan dat het plangebied tot ca. 1873 onbebouwd is gebleven en dat er een bos was. Mogelijk zijn in het begin van de 17de eeuw de Oude Duinen geëgaliseerd ten behoeve van de inrichting van de Haarlemmer Hout.

De archeologische verwachting voor het plangebied kan nauwelijks worden gespecificeerd. Er geldt daarom in het gehele plangebied een middelhoge kans op het aantreffen van archeologische waarden uit de periode neolithicum – nieuwe tijd. Deze waarden kunnen bestaan uit de restanten van nederzettingen, begraafplaatsen en de inrichting van het landschap. Resten uit de nieuwe tijd betreffen mogelijke funderingen van het pand dat tussen 1894 en 1939 op het perceel heeft gestaan en van de inrichting van het perceel (zie tabel 1).

¹² Pers. comm. P. van Kempen (gem. haarlem, 30-05-2012). Meer informatie over deze onderzoeken is te vinden in Haarlems Bodemonderzoek 27 (1993).

¹³ Pers. comm. P. van Kempen (gem. haarlem, 30-05-2012). Meer informatie over deze onderzoeken is te vinden in Haarlems Bodemonderzoek 27 (1993).

¹⁴ Informatie afkomstig uit het centraal archeologisch informatiesysteem Archis II d.d. 7-05-2012.

¹⁵ Numan 1980, 177-181

¹⁶ Pers. comm. P. van Kempen (gem. haarlem, 30-05-2012)

¹⁷ Jong-De groot 1983

¹⁸ Greevenbroek 1977

¹⁹ Greevenbroek 1977

²⁰ Anoniem 1985, Numan en Poldermans 1986

Verwachtingswaarde	verwachte waarden	periode	bodemlaag	diepte t.o.v. NAP
middelhoog	gebouw	nieuwe tijd (1905-1938)	Oude Duinen	1,2 m +NAP
middelhoog	nederzetting, landgebruik	middeleeuwen	Oude Duinen	1,2 m +NAP/ 0,3 m +NAP
middelhoog	nederzetting, landgebruik, begravingen, tijdelijk kamp	neolithicum – Romeinse tijd	Strandwal, mogelijk gestratificeerd	+0,3m +NAP/ 0,9m –NAP

Tabel 1: gespecificeerde archeologische verwachting per periode en de verwachte diepteligging

Resten uit oudere perioden (neolithicum – Romeinse tijd) kunnen worden verwacht vanaf ca 0,9m onder maaiveld (0,3 m boven NAP), tot de basis van de strandwal, die zich op een diepte van ca. 4 m beneden maaiveld bevindt, (ca. 2,8 m onder NAP). Indien de resten begraven zijn geraakt door zandverstuivingen cq duinvorming, zullen vindplaatsen worden gekenmerkt door een donkere, humeuze bodemlaag met daarin archeologische indicatoren. Er kunnen resten verwacht worden van nederzettingen, landschapsinrichting, begravingen en tijdelijke kampementen. Vanwege de genese van strandwallen onder invloed van wind en zee kunnen meerdere stratigrafisch gescheiden niveaus aanwezig zijn. Of deze daadwerkelijk aanwezig zijn en zo ja, op welke diepte deze zich bevinden, kan alleen door middel van een booronderzoek worden vastgesteld.

3. VELDONDERZOEK

3.1 Methode

Het Inventariserend Veldonderzoek (IVO) is uitgevoerd aan de hand van een Plan van Aanpak (PvA), dat vooraf opgesteld is ten behoeve van het uit te voeren onderzoek. Het IVO betrof een verkennend booronderzoek. Het IVO is uitgevoerd op basis van de richtlijnen en specificaties in de vigerende versie van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (momenteel KNA versie 3.2) en de aanvullende specificaties voor archeologisch onderzoek in de gemeente Haarlem (<http://www.haarlem.nl/haarlem-a-z/archeologie/wet-en-regelgeving/?L=0>).

In een deel van het plangebied is bestrating aanwezig waardoor de toegankelijkheid beperkt is. De locatie van de boringen is daarom vooral bepaald aan de hand van loszittende stoeptegels en de toegankelijkheid van het terrein (afb. 8, bijlage 5).

De boringen zijn uitgevoerd met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm (tot ca. 1,25 m –mv) en vervolgens doorgezet met een gutsboor met een diameter van 3 cm. In totaal zijn vier boringen gezet, waarvan er één wegens het aantreffen van een leidingsleuf op ca. 0,85 m onder maaiveld niet kon worden doorgezet. Twee boringen zijn doorgezet tot 2 m –Mv, één boring is doorgezet tot 3,30 m –Mv ten einde de diepere ondergrond in kaart te brengen. Deze boring kon niet verder worden doorgezet omdat het boorgat dicht liep met loopzand.

Het opgeboorde sediment is geïnspecteerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren en artefacten door middel van snijden/brokkelen met het boormes. De boringen zijn lithologisch conform NEN5104 beschreven en voor de overige kenmerken volgens het RBB bodembeschrijvingsstelsel; de beschrijvingen zijn vervolgens ingevoerd in het programma Deborah en bijgevoegd als bijlage 6.

De boorpunten zijn uitgezet en ingemeten aan de hand van de bestaande topografie. De maaiveldhoogten ten opzichte van NAP zijn bepaald met behulp van een waterpasinstrument, ten opzichte van peilmerk 025C0050 (Bosch en Vaartstraat 1, hoek agenvweg). De hoogte van dit peilmerk is 2,135 m +NAP

3.2 Resultaten

De resultaten van het veldonderzoek zijn in hoofdlijnen in overeenstemming met de verwachting op basis van het bureauonderzoek. Het gehele onderzoeksgebied kent een op hoofdlijnen goed vergelijkbare bodemopbouw, waarbij echter de dikte van de lagen en de diepte onder maaiveld wel verschilt van boring tot boring. Het

maaiveld ligt tussen 1,20 m en 1,27 m boven NAP. Het grondwaterpeil ligt tussen 1,25 en 1,30 m onder maaiveld, net iets onder NAP.

De profielopbouw bestaat uit hoofdlijnen uit de volgende lagen en afzettingen:

Verharding en ophoging :

In boring 1 bestaat de bovenste 0,15 m uit een ca. 5 cm dikke stoeptegels met daaronder een opgebrachte laag schoon, geel zand met een middelfijne korrelgrote. Boringen 2, 3 en 4 zijn gezet in een speelplaats aan de zuidwestzijde van het huidige schoolgebouw. Deze speelplaats is voorzien van een verharding met houtsnippers, die tot een diepte van 0,10 tot 0,20 m in de ondergrond zijn teruggevonden. Alle verhardingen zijn in recente tijd aangebracht. De top van de ophoging ligt aan het maaiveld (120-127 cm +NAP), de onderkant ligt 0,10 tot 0,15 m beneden maaiveld (1,05 – 1,16 m +NAP).

Omgezet zandpakket:

Onder de verharding is in alle boringen een pakket donkerbruin tot donkergrijsbruin, licht siltig en licht humeus zand aangeboord. Het zand is uiterst fijn en heeft een losse, vlekkerige structuur. In deze laag zit ter plaatse van boring 1 veel baksteenpuin, wat grind, kolengruis, metaal- en ovenslakken en een scherp aardewerk. Het aardewerk betreft een scherp roodbakkerend geglazuurd aardewerk en kan gedateerd worden in de 16de tot 19de eeuw. De scherp is niet bewaard omdat hij uit een duidelijk omgezette laag komt. In boringen 2, 3 en 4 bevat het pakket slechts enkele puntjes puin en geen aardewerk, maar wel grind, kolengruis, ovenslak en een verroeste spijker. De onderzijde van het pakket is aangetroffen in boringen 1, 2 en 4. De laag gaat met een scherp abrupte tot geleidelijke grens over in de onderliggende laag, die bestaat uit schoon duinzand. De overgang naar het onderliggende pakket ligt tussen 0,80 m –Mv (boring 1) en 1,25 m –Mv (boring 2). Gezien de dikte van het pakket en de aanwezigheid van baksteenpuin, grind, kolengruis en ovenslak, betreft het een geroerd pakket. Mogelijk is de grotere hoeveelheid bouwpuin in boring 1 in verband te brengen met de villa die tussen 1894 en 1939 op het perceel heeft gestaan, dan wel met de inrichting van de tuin rondom de villa. De bovenkant van dit pakket ligt 0,10 tot 0,15 m beneden maaiveld (1,05 – 1,16 m +NAP), de onderkant ligt tussen 0,8 en 1,25 m onder maaiveld (0,4 m +NAP tot 0,23 m –NAP).

In boring 3 bevindt zich op 0,85 m onder maaiveld, onder de omgezette laag, een laag middelfijn, schoon geel zand dat vergelijkbaar is met het ophoogzand onder de verharding van het schoolplein. Aangezien het kan gaan om de vulling van een leidingtracé is de boring daarop beëindigd. De waarneming toont wel aan dat de bovenste 0,85 m van de bodem ter plaatse van deze boring geroerd is nadat deze leiding is gelegd. Aangezien het pakket visueel niet te onderscheiden is van het geroerde pakket in de overige boringen, kan niet worden uitgesloten dat het pakket in het hele plangebied recent is geroerd.

Duin of strandwalzand

In boringen 1, 3 en 4 is onder het omgezette zandpakket een dik pakket lichtgeelgrijs, matig siltig, uiterst fijn zand met enkele glimmers aangetroffen. De top van dit pakket bevindt zich tussen 0,85 en 1,20 m onder maaiveld, ofwel tussen 0,02 m onder NAP en 0,40 m boven NAP. Het zandpakket heeft geen zichtbare sedimentatiestructuur en bevat geen kalk of schelpfragmenten. Op grond hiervan is het pakket geïnterpreteerd als Oude Duinen, behorend tot het Laagpakket van Schoorl. Bodemlagen zijn in dit pakket niet aangetroffen. Vanaf ca. 1,50 m onder maaiveld (ca. 0,30 m –NAP) tot een diepte van bijna 3 m (boring 1) komen in dit zandpakket licht- tot donkerbruine roestbanden voor die waarschijnlijk zijn ontstaan als gevolg van kwel van ijzerhoudend grondwater. De top van het duinzand ligt tussen 0,8 en 1,25 m onder maaiveld (0,4 m +NAP tot 0,23 m –NAP), de onderkant is in geen van de boringen bereikt, mogelijk met uitzondering van boring 1. Vanaf ca. 2,95 m –Mv (1,75 m –NAP) wordt het zand iets grover en minder siltig. Vanaf 3,30 m –Mv (2,10 m –Mv) loopt het zand uit de boor, wat erop wijst dat het siltgehalte van het zand op die diepte zeer laag is. Deze diepte komt ongeveer overeen met de verwachte hoogte van de top van de strandwal.²¹

Archeologie

In alle boringen zijn archeologische indicatoren gevonden in het omgezette zandpakket, in de vorm van baksteenpuin, slakken en kolengruis. Deze zijn niet verzameld. In boring 1 is daarnaast in deze laag een fragment aardewerk gevonden (niet bewaard). Het aardewerk bestaat uit een wandscherf roodbakkerend aardewerk met een dikke laag loodglazuur aan de binnenzijde. Het aardewerk kan worden gedateerd in de periode 1550-1900.²²

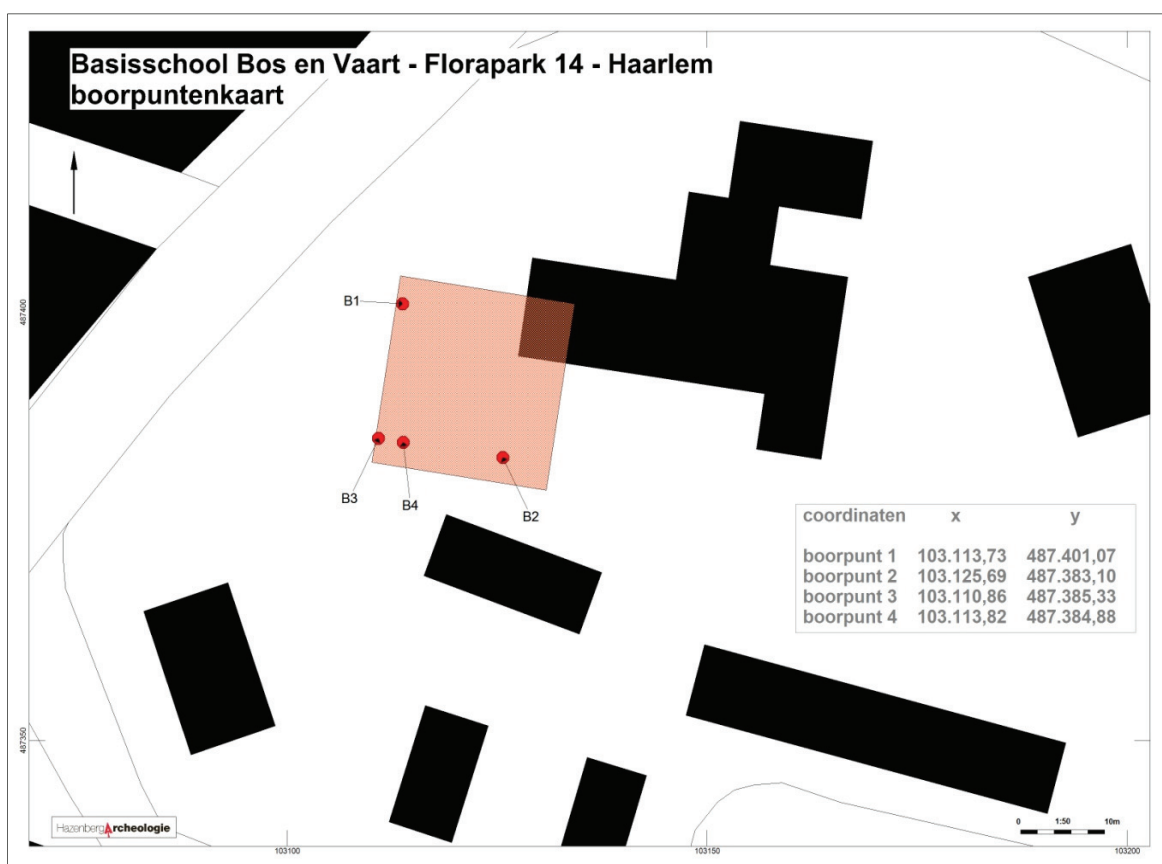
²¹ Zie Cleveringa 2000, fig. 3.11, p. 75.

²² Determinatie drs. D. Stiller.

In de Oude Duin-afzettingen op de strandwal zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. In de duin- en strandwalafzettingen zijn geen potentieel archeologisch interessante bodemlagen of sporen van bodemvorming waargenomen. Als deze al aanwezig zijn geweest, zijn ze waarschijnlijk opgenomen in het geroerde zandpakket, laag 1. De gespecificeerde archeologische verwachting op basis van het bureauonderzoek kan dan ook worden bijgesteld. (zie tabel 2).

Verwachtingswaarde	verwachte waarden	periode	bodemlaag	diepte t.o.v. NAP	reden wijziging
middelhoog	gebouw	nieuwe tijd (1905-1938)	Oude Duinen	1,2 m +NAP	nvt
laag (was middelhoog)	nederzetting, landgebruik	middeleeuwen	Oude Duinen	1,2 m +NAP/ 0,3 m +NAP (verstoord)	verstoord pakket
laag (wasmiddelhoog)	nederzetting, landgebruik, begravingen, tijdelijk kamp	neolithicum – Romeinse tijd	Strandwal, mogelijk gestratificeerd	+0,3m +NAP/ 0,9m –NAP	geen kansrijke niveaus aanwezig

Tabel 2: Bijgestelde gespecificeerde archeologische verwachting per periode en de verwachte diepteligging op basis van het verkennend booronderzoek.

Afbeelding 8: Boorpuntenkaart (zie bijlage 5 voor een grotere weergave).

4. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

4.1 Conclusie

Bij het schoolgebouw van de openbare basisschool Bos en Vaart, gelegen aan het Florapark nr. 14 aansluitend op het bestaande schoolgebouw nieuwbouw worden ontwikkeld. De maximale ontgravingsdiepte bedraagt hierbij ca. 1,0 m beneden huidig maaiveld (ca. 0,2 m +NAP). Het gebouw zal worden gefundeerd op 45 heipalen die de daaronder gelegen grondlagen in beperkte mate zullen verstoren. Het plangebied ligt in beleidscategorie 3 van de gemeente Haarlem. Hiervoor geldt dat bij bodemverstorende activiteiten met een oppervlakte van 500 m² en dieper dan 30 cm een archeologisch onderzoek verplicht is.

Hazenberga Archeologie heeft het plangebied onderzocht door middel van een bureauonderzoek, waarbij gekeken is naar de geologische kaarten, de historie van de locatie, historische kaarten en archeologische onderzoeken in de omgeving. Hieruit blijkt dat het perceel is gelegen op de strandwal van Haarlem. Het terrein maakt daarnaast deel uit van een terrein van archeologische waarde (AMK-monumentnr. 13921). Mogelijk bevinden zich hier nederzettingsresten uit de periode neolithicum – nieuwe tijd. Bij diverse onderzoeken in de directe omgeving zijn resten uit de prehistorie aangetroffen in humeuze lagen in het strandwalzand.

Het plangebied bevindt zich buiten de grenzen van de historische binnenstad. De huidige Dreef en Wagenweg zijn op historische kaarten vanaf ca. 1615 duidelijk herkenbaar weergegeven zodat de locatie van het plangebied op historische kaarten goed is terug te vinden. Uit de historische kaarten blijkt dat het plangebied onbebouwd was tot ca. 1880. Alleen ten zuiden van de huidige Hazepaterslaan, ten zuiden van het plangebied, zijn enkele gebouwen weergegeven op de kaart van Fl. Balthazar Berkenrode uit 1615. Op latere kaarten komen deze gebouwen niet meer voor, maar is de inrichting van de Haarlemmerhout weergegeven. Tussen 1873 en 1894 is het villapark Florapark in fases aangelegd naar ontwerp van de Nederlandse landschapsarchitect J.D. Zocher.

Op het perceel van de Bos en Vaatschool heeft tussen 1894 en 1939 een villa gestaan. De villa is ontworpen door J.A.G. van der Steur in de Hollandse renaissancestijl. De villa is afgebroken ten behoeve van de bouw van de school in 1939. Het schoolgebouw is ontworpen door ir. G. Friedhof.

Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek werd een vervolgonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek noodzakelijk geacht. Dit onderzoek is in overleg met de opdrachtgever direct na afronding van het bureauonderzoek uitgevoerd. Uit het onderzoek blijkt dat onder de recente bestrating van het schoolplein geen intact bodemprofiel meer aanwezig is. De bodem blijkt tot een diepte van 0,85 tot 1,20 m onder maaiveld (0,02 m –NAP tot 0,40 cm boven NAP) te zijn geroerd. Dit blijkt uit het hoge humusgehalte van het pakket en het voorkomen van (modern) baksteenpuin, steenkool, slakken en ovenslik in het gehele geroerde pakket. Onder deze geroerde grond bevinden zich zandafzettingen behorende tot de Oude Duinen, gelegen op de strandwal van Haarlem. In dit pakket zijn geen aanwijzingen gevonden voor bodemlagen of een archeologische vindplaats. De humeuze lagen met archeologische indicatoren die zijn aangetroffen bij onderzoeken langs de nabijgelegen Dreef zijn in het plangebied niet aanwezig. Mogelijk zijn deze lagen opgenomen in het geroerde zandpakket dat de bovenste 0,85 tot 1,20 m van het profiel vormt.

Beantwoording van de onderzoeksvragen

Vragen behorende tot het bureauonderzoek:

- Zijn er binnen de grenzen van het onderzoeksgebied archeologische resten bekend? Zo ja, is bekend wat de aard, omvang, ligging, datering van deze resten is?

Het plangebied ligt in een monument van archeologische waarde (AMK nr. 13921). Het betreft de strandwal van Haarlem. Op het terrein is niet eerder archeologisch onderzoek uitgevoerd.

- Worden binnen de grenzen van het onderzoeksgebied archeologische resten verwacht? Zo ja, wat is de omvang, ligging, aard en datering van deze verwachte resten?

In het gehele plangebied worden op basis van de ligging op de strandwal van Haarlem resten verwacht uit de periode neolithicum – nieuwe tijd. Uit het verkennend booronderzoek blijkt dat de bovenste 0,85-1,20 m in het plangebied uit geroerde grond bestaan. Daaronder bevinden zich zandafzettingen behorende tot de Oude Duinen op de strandwal van Haarlem. Hierin zijn geen aanwijzingen gevonden voor bodemvorming die wijst op een begraven oppervlak of archeologische vindplaatsen.

Tussen 1894 en 1939 heeft in het plangebied een villa gestaan. Deze is afgebroken ten behoeve van de bouw van de huidige school. Waarschijnlijk bevinden eventuele resten van deze villa zich onder het huidige schoolgebouw. In het plangebied kunnen nog wel resten worden verwacht van de inrichting van de tuin rondom de villa.

- In hoeverre hebben (sub)recente ingrepen binnen het plangebied eventueel aanwezige archeologische waarden aangetast?

Er zijn bij het onderzoek geen mogelijk archeologische waarden aangetroffen. Indien er archeologisch interessante waarden aanwezig zijn geweest binnen de grenzen van het plangebied, dan zijn deze nu opgenomen in het geroerde, verstoorde zandpakket dat de bovenste 0,85 tot 1,20 m van het profiel vormt. Mogelijk heeft een deel van de verstoringen plaatsgevonden bij het bouwrijp maken van het kavel in 1894 ten behoeve van de bouw van de villa. Ook bij de afbraak van de villa en de daaropvolgende bouw van de school is mogelijk grond geroerd. Tijdens het veldonderzoek is een mogelijke leidingsleuf gevonden ter plaatse van boring 3 (zie afb. 8).

- Is vervolgonderzoek noodzakelijk om de eventueel aanwezige resten op te sporen of om de waarde ervan te bepalen?

Nee. Naar verwachting zijn geen intacte bodemhorizonten met archeologische resten meer aanwezig binnen het plangebied. Resten van de inrichting van de tuin rondom de villa van mej. H. de Petit van 1894 tot 1939 worden onvoldoende interessant geacht voor verder onderzoek.

- Welke archeologische waarden bevinden zich in de directe omgeving, doch buiten de grenzen van het onderzoeksgebied (straal van 500 m)?

Op de archeologische monumentenkaart (AMK) staan binnen een straal van ca. 500 m rondom het plangebied twee terreinen van archeologische waarde aangegeven:

Monument nr. 13921 Het plangebied ligt in terrein dat op de AMK is aangegeven als terrein van archeologische waarde (niet beschermd). Het betreft de strandwal van Haarlem.

Monument nr. 13913 Op 250 m ten noordwesten bevindt zich een monument van hoge waarde. Het betreft de historische binnenstad van Haarlem.

- Wat is de aangetroffen bodemopbouw en in hoeverre verschilt deze met de verwachte bodemopbouw?

Op basis van het bureauonderzoek werden strandwalafzettingen met daarop Oude Duinen verwacht (Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Schoorl). Hierin zouden mogelijk archeologisch waardevolle bodemlagen aanwezig kunnen zijn. De afzettingen van strandwal en Oude Duinen zijn wel aangetroffen, maar de bovenste 0,85-1,20 m daarvan zijn geroerd. In het ongeroerde restant van de afzettingen zijn geen aanwijzingen gevonden voor archeologische waardevolle lagen in de vorm van humeuze of houtkoolrijke lagen, danwel aanwijzingen voor bodemvorming.

Zijn er aanwijzingen voor (sub)recente verstoringen? Zo ja, in welke mate is de bodemopbouw verstoord?

Indien er archeologisch interessante lagen aanwezig zijn geweest binnen de grenzen van het plangebied, dan zijn deze nu opgenomen in het geroerde zandpakket. Mogelijk heeft een deel van de verstoringen plaatsgevonden bij het bouwrijp maken van het kavel in 1894 ten behoeve van de bouw van de villa. Ook bij de afbraak van de villa en de daaropvolgende bouw van de school is mogelijk grond geroerd. Tijdens het veldonderzoek is een mogelijke leidingsleuf gevonden ter plaatse van boring 3 (zie afb. 8).

Zijn er intacte archeologische niveaus aangetroffen? Zijn er archeologische resten of vondstmateriaal aangetroffen? Zo ja, wat kan gezegd worden over aard, datering en ligging?

Bij het booronderzoek zijn geen archeologische niveaus of vondstmateriaal aangetroffen.

Dient de gespecificeerde archeologische verwachting aangepast te worden? Zo ja, wat dient deze te zijn?

De archeologische verwachting is niet bevestigd door het veldonderzoek. Resten uit de prehistorie zijn in het plangebied niet (meer) aanwezig. Binnen het plangebied worden nog wel resten verwacht die behoren tot de inrichting van de tuin rondom de villa die hier van 1894 tot 1939 heeft gestaan, maar oudere resten worden niet meer verwacht binnen de grenzen van het plangebied.

In hoeverre worden mogelijk aanwezige archeologische waarden bedreigd door voorgenomen nieuwbouw?

De resten van de inrichting van de tuin rondom de villa worden bedreigd door de voorgenomen nieuwbouw.

Indien archeologische waarden bedreigd worden:

Welke vervolgstappen kunnen met betrekking tot de bescherming (in of ex situ) van de archeologische waarden genomen worden?

Voorgesteld wordt om geen vervolgonderzoek uit te voeren. De resten van de tuin uit de periode 1894-1939 worden weinig interessant geacht.

4.2 Aanbevelingen

De op grond van het bureauonderzoek verwachte archeologische waarden zijn op basis van de resultaten van het verkennend booronderzoek naar alle waarschijnlijkheid niet meer in de bodem aanwezig. Wel zijn in het geroerde pakket mogelijk nog resten aanwezig van de inrichting van de tuin van de villa van mej. H. de Petit. Deze resten worden niet interessant genoeg geacht voor een vervolgonderzoek.

Op basis hiervan acht Hazenberg Archeologie geen nader archeologisch onderzoek noodzakelijk.

De beslissing of nader archeologisch onderzoek wordt verlangd, wordt echter genomen door de daartoe bevoegde overheid. Geadviseerd wordt daarom om over bovenstaande conclusies en advies contact op te nemen met de gemeente Haarlem.

4.3 Beoordeling

Een exemplaar van dit document dient verzonden te worden naar het bevoegd gezag, de gemeente Haarlem, ter beoordeling. Dit advies is alleen van toepassing op de voorgenomen bodemingreep. Bij wijziging van de bodemingreep (grotere omvang of diepte) is dit advies niet geldig.

BRONNEN

Literatuur

Anoniem 1985: kroniek 1985, in: *Haarlems Bodemonderzoek* 19

Berendsen, H.J.A. & Stouthamer, E., 2001: *Palaeogeographic development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands*, Assen.

Cleveringa, J., 2000: *Reconstruction and modeling of Holocen coastal evolution of the Western Netherlands*, (dissertatie) Geologica Ultrietina, Mededelingen van de faculteit Aardwetenschappen Universiteit Utrecht.

Greevenbroek, J.Th.R. van 1977 Archeologische waarnemingen bij rioleringswerkzaamheden, in: *Haarlems Bodemonderzoek* 3

Groeneveld, P.A., 1996: *Dagrapporten project 0.96FRED*, intern verslag gemeente Haarlem.

Jong, J. de. et al. 1993: *Haarlems Bodemonderzoek* 27

Jong-de Groot, M. de 1983 Waarnemingen bij rioleringswerkzaamheden, in: *Haarlems Bodemonderzoek* 17

Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhof, T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhoff, Groningen.

Numan, A.M., 1981. Overzicht van de veldactiviteiten in 1980 van de afdeling Kennemerland van de Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland (AWN), *Haerlem Jaarboek* 1980: 177-181

Numan, A.M. & Poldermans, J.M. 1986 Archeologische kroniek, in: *Haarlems Jaarboek*
Anoniem 1986 kroniek 1986, in: *Haarlems Bodemonderzoek* 20

Onbekende auteur 1994: Florapark 14, villa van mejuffrouw H. de Petit, *Jaarboek 1994 van de Vereniging Haerlem*.

Rombout, S., A. van Helsdingen en L. Hogeweg, 2008: *Cultuurhistorisch onderzoek & visie voor de Haarlemmerhout*, Utrecht.

Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen en M. Verbruggen, 2006: *Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek*, publicatie SIKB.

Verschoof, W.B. & T. Nales, 2011. Plangebied aan de Dreef in Haarlem, gemeente Haarlem; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkennende vorm). *RAAP-notitie* 3820 (herziene eindversie)

Overige bronnen

Archis II

www.google.com/maps

www.hollandmaps.nl

www.KICH.nl

www.http://bis.haarlem.nl/infomanp/getdocument/getdocument-downdoc.asp?Item=0&format=3003
(archeologische verwachtingen en beleidskaart gemeente Haarlem)

www.watwaswaar.nl

Afbeeldingenlijst

Afbeelding 1: Locatie van het plangebied. Inzet: ligging in Nederland.

Afbeelding 2: Huidige situatie en de geplande nieuwbouw.

Afbeelding 3: Ontwerp van villapark Florapark van J.D. Zocher, ca.1873 (niet noord-georiënteerd). De begrenzing van het plangebied is weergegeven in rood. De twee panden die volgens het ontwerp binnen de begrenzing van het plangebied liggen, zijn in werkelijkheid nooit gebouwd.

Afbeelding 4: Uitsnede uit de kaart van Rijnland door Balthazar Florisz. Berkenrode, 1615. De ligging van het plangebied is op deze kaart redelijk nauwkeurig te bepalen; daarom is de contour van het plangebied weergegeven. De rode lijn ten zuiden van het plangebied geeft de ligging van de Hazepaterslaan aan.

Afbeelding 5: Het plangebied op de militaire topografische kaart van 1905. Op deze kaart kan het plangebied vrij accuraat worden aangegeven (rood), alhoewel er afwijkingen zijn ten gevolge van een onnauwkeurigheid in de kaart.

Afbeelding 6: Foto van de villa van mej. H. de Petit in 1897 (bron: Gemeentearchief Haarlem, topografisch historische atlas).

Afbeelding 7: Projectie van het plangebied op een uitsnede van de archeologische beleidskaart.

Afbeelding 8: Boorpuntenkaart (zie bijlage 5 voor een grotere weergave).

Bijlagen

Bijlage 1: rapportage monumenten Archis

Bijlage 2: rapportage onderzoeksmeldingen Archis

Bijlage 3: rapportage waarnemingen Archis

Bijlage 4: Archis-kaart van de locatie met monumenten, waarnemingen en onderzoeksmeldingen

Bijlage 5: Boorpuntenkaart

Bijlage 6: Boorbeschrijvingen

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 13913 **Oppervlakte:** 2.526.510 m2
CMA-nr: 25A - 033
Status: Terrein van hoge archeologische waarde
Toponiem:
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Coördinaten: 104066 / 489495
Terreinbeheerder: Niet van toepassing

Complexen

Complextype

Begindatering

Einddatering

Nederzetting, onbepaald	Middeleeuwen laat	Nieuwe tijd
Kerk	Middeleeuwen laat	Middeleeuwen laat
Nederzetting, onbepaald	Neolithicum laat	Romeinse tijd
Kasteel	Middeleeuwen laat	Middeleeuwen laat
Borg/stins/versterkt huis	Middeleeuwen laat	Nieuwe tijd
Nederzetting, onbepaald	Neolithicum laat	Romeinse tijd

Beschrijving

Terrein met sporen van bewoning en gebruik uit de Prehistorie en Middeleeuwen. De begrenzing is vastgesteld door de gemeentearcheoloog van Haarlem.

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 13921 **Oppervlakte:** 3.973.451 m2
CMA-nr: 25C - A02
Status: Terrein van archeologische waarde
Toponiem:
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Coördinaten: 102603 / 487757
Terreinbeheerder: Niet van toepassing
Onderzoek: Onderzoeksnr 19237, Archeologisch: booronderzoek, gereedgemeld op 26-11-2007

Complexen

Complextype

Begindatering

Einddatering

Nederzetting, onbepaald	Middeleeuwen laat	Nieuwe tijd
Nederzetting, onbepaald	Neolithicum laat	Romeinse tijd

Beschrijving

Terrein met mogelijk sporen van bewoning daterend vanaf het Laat Neolithicum tot en met de Romeinse tijd.

De begrenzing is vastgesteld door de gemeentearcheoloog van Haarlem op grond van vondsten en geologische ondergrond (strandwal).

Het booronderzoek met onderzoeksmeldingsnummer 25112 (op een zeer klein deel van het terrein!) heeft deze verwachting niet bevestigd.

Literatuur

Burnier, C.Y. 2008 Locatie Van Limburg Stirumstraat 7, gemeente Haarlem. Een inventariserend veldonderzoek., in: STAR 157

BIJLAGE 2

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 1034 **Kaartblad:** 25A **Coördinaten:** 103668 / 487880
Naam onderzoek:
Toponiem: KLEIN HEILIGLAND 64
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Onbekend
Uitvoerder: Bureau Archeologie Gemeente Haarlem
Projectleider: Poldermans
Opdrachtgever: Onbekend
Bevoegd gezag: Onbekend
Aanmelding: 07-05-1990 **Aanvang:** 07-05-1990 **Geschatte duur:** 0
Motief: Restauratie/Consolidatie
Ingevoerd door/op: archis / 04-07-2002
Toelichting
RESTAURATIE BETREFFENDE HOFJE

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 1037 **Kaartblad:** 25A **Coördinaten:** 103620 / 487960
Naam onderzoek:
Toponiem: VROUWE EN ANTONIE GASTHUYSHOFJE
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Onbekend
Uitvoerder: Bureau Archeologie Gemeente Haarlem
Projectleider: Poldermans
Opdrachtgever: Onbekend
Bevoegd gezag: Onbekend
Aanmelding: 02-12-1991 **Aanvang:** 02-12-1991 **Geschatte duur:** 0
Motief: Restauratie/Consolidatie
Ingevoerd door/op: archis / 04-07-2002
Toelichting
RENOVATIE / RESTAURATIE

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 3647

Kaartblad: 25A

Coördinaten: 103668 / 487794

Naam onderzoek:

Toponiem:

Plaats: Haarlem

Gemeente: Haarlem

Provincie: Noord-Holland

Type onderzoek: Onbekend

Uitvoerder: Gemeente Haarlem

Projectleider: Niet van toepassing

Opdrachtgever: Niet van toepassing

Bevoegd gezag: Gemeente Haarlem

Aanmelding: 23-09-2002

Aanvang: 23-09-2002

Geschatte duur: 0

Motief: Overige grondwerkzaamheden

Ingevoerd door/op: cthan / 23-12-2002

Toelichting

kaartblad 25A

coördinaten: 103.668/487.798

toponiem: Gasthuissingel 38

gemeente: Haarlem

aanvang: 25 april 2002

duur: 1 dag

motief: bouwwerkzaamheden

complextype en datering: nederzetting/stad NTA-NTC

Omvang onderzoekslocatie bij benadering.

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 5601 **Kaartblad:** 24F **Coördinaten:** 97192 / 484225
Naam onderzoek: Archeol. in de A'damse Waterleid. geb.
Toponiem:
Plaats: Onbekend
Gemeente: Zandvoort
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Archeologisch: bureauonderzoek
Uitvoerder: van Duinen
Projectleider: Niet van toepassing
Opdrachtgever: Niet van toepassing
Bevoegd gezag: Niet van toepassing
Aanmelding: 01-01-1995 **Aanvang:** 01-01-1995 **Geschatte duur:** 0
Motief: Overige grondwerkzaamheden
Ingevoerd door/op: cthan / 03-12-2003

Toelichting

Provincie: Noord- en Zuid-Holland

Type onderzoek: bureauonderzoek

Aanvang: 1995

Beeindiging: 1995

Geschatte duur:

Onderzoeker(s): A. van Duinen

Diversen:

1) het onderzoeksgebied is zeer globaal aangegeven (uit de literatuur)

2) het onderzoek betreft een inventarisatie van archeologische vindplaatsen in de Amsterdamse Waterleidingduinen.

Literatuur: A. van Duinen, 1995: Archeologie in de Amsterdamse Waterleidingduinen.

Gemeentewaterleidingen Amsterdam, afdeling Natuur en Terreinbeheer (aanwezig in de bibliotheek van de ROB)

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 28005 **Kaartblad:** 25C **Coördinaten:** 102420 / 487158
Naam onderzoek: Leidsevaart te Haarlem
Toponiem: Leidsevaart
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Archeologisch: booronderzoek
Uitvoerder: Becker en Van de Graaf
Projectleider: Wilbers
Opdrachtgever: Particulier
Bevoegd gezag: Gemeente Haarlem
Aanmelding: 04-04-2008 **Aanvang:** 02-05-2008 **Geschatte duur:** 3
Motief: Bouwwerkzaamheden
Ingevoerd door/op: awilb / 04-04-2008

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 24627 **Type onderzoek:** Archeologisch: booronderzoek
Diepte onderzoek: 400 **Aantal putten:** **Aantal boringen:** 18
Gereedmelding: 16-01-2009
Ingevoerd door /op: awilb / 16-01-2009

Selectieadvies

Tijdens het veldonderzoek is geconstateerd dat langs de randen van het plangebied nog gebieden voorkomen waar een middelhoge verwachting geldt voor de aanwezigheid van archeologische resten. De totale oppervlakte van die gebieden is ongeveer 8000 m2 en hiervan wordt ten minste ongeveer 3500 m2 bedreigd door de aanleg van een parkeergarage. Op basis van de resultaten van het Inventariserend Veldonderzoek wordt geadviseerd om een vervolgonderzoek uit te laten voeren in de, in bijlage 5 aangegeven randgebieden waar nog een akkerlaag en/of veraard veen voorkomt indien in deze gebieden dieper gegraven gaat worden dan 1,0 m -mv. Een vervolgonderzoek kan indien noodzakelijk het beste bestaan uit een karterend proefsleuvenonderzoek.

Selectiebesluit

De heer Poldermans van de gemeente Haarlem heeft besloten het hierboven beschreven advies niet over te nemen. Op grond van het beleid van de gemeente Haarlem, opgesteld eind 2008, is besloten dat aanvullend archeologisch onderzoek niet noodzakelijk is.

Toelichting

Archeologisch Bureauonderzoek & Inventariserend
Veldonderzoek (IVO), verkennende fase
Leidsevaart, Haarlem
Gemeente Haarlem
CIS-code: 28005
ISBN 978-90-8996-253-3

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 32298 **Kaartblad:** 25C **Coördinaten:** 103801 / 488055
Naam onderzoek:
Toponiem:
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Archeologisch: bureauonderzoek
Uitvoerder: Vestigia BV
Projectleider: Hessing
Opdrachtgever: Niet van toepassing
Bevoegd gezag: Niet van toepassing
Aanmelding: 26-11-2008 **Aanvang:** 26-11-2008 **Geschatte duur:** 5
Motief: Infrastructurele werken
Ingevoerd door/op: elouw / 26-11-2008

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 26264 **Type onderzoek:** Archeologisch: bureauonderzoek
Diepte onderzoek: **Aantal putten:** **Aantal boringen:**
Gereedmelding: 25-05-2009
Ingevoerd door /op: elouw / 26-05-2009

Selectieadvies

Archeologie

De impact van de realisatie van beide tracés op de archeologie is bepaald aan de hand van de gemeentelijke Archeologische Beleidskaart Haarlem (ABH). De kaart kan worden gezien als de implementatie van de Conventie van Valletta in de Nederlandse wetgeving (Wet op de Archeologische Monumentenzorg 2007). Vastgesteld kan worden dat bij realisatie van de OV-tunnel de werkzaamheden te allen tijde archeologieplichtig zijn. De intensiteit van het benodigde archeologisch onderzoek is afhankelijk van de omvang van de verwachte verstoring in de zone tussen ca. 2,5 m onder de grond en het maaiveld in relatie tot de kwaliteit en kwantiteit van de verwachte archeologische sporen en vondsten.

De verwachte verstoring van het archeologisch erfgoed is groter in het tracé van de Lange boortunnel dan in het tracé van Variant A. Het verschil komt tot uiting in de berekende indicatieve kosten en de onderzoekstijd die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het archeologisch onderzoek.

De indicatieve kosten voor de Lange boortunnel worden geraamd op een bedrag tussen de 975.000 en 2.550.000 euro excl. btw met een onderzoekstijd van 557 werkdagen. De indicatieve kosten voor het tracé van Variant A liggen tussen ca. 275.000 en 700.000 euro excl. btw bij een doorlooptijd van 210 dagen.

Het moge duidelijk zijn dat de wijze van berekenen en daarmee de uiteindelijke genoemde bedragen in hoge mate indicatief zijn. Zo is er uitgegaan van vlakdekkend onderzoek. Het is zeker voorstelbaar dat na de eerste fase van verkennende testputten het uiteindelijk op te graven oppervlak kan worden ingeperkt doordat inpassing van de aangetroffen waarden kan plaatsvinden. Ook een opeenstapeling van wijzigingen in de andere parameters heeft grote gevolgen. Als voorbeeld kan hier de doorlooptijd worden genoemd, die sterk afhankelijk is van het aantal aan te leggen vlakken en de tijd die een archeologisch team nodig heeft om een bepaald aantal vierkante meter aan archeologisch vlak af te werken.

Gebouwd erfgoed

De mate van impact van het tracé van de Lange Boortunnel en het tracé van Variant A op het gebouwde erfgoed staat vooral in relatie tot het beschermde stadsgezicht en de gewaardeerde gebouwen (rijksmonumenten, gemeentelijke en MIP-monumenten). De Lange boortunnel loopt in vergelijking met het tracé van Variant A over een grotere lengte door het gebied van het beschermde stadsgezicht en de zuidelijke uitbreidingsfase ervan.

In het zuidelijk deel van Tracé A liggen tot aan de Kampersingel geen bouwkundige monumenten. Het feit dat Variant A in noordelijke richting verder op het maaiveld aangelegd wordt en geen ondergrondse stations kent, zal tot gevolg hebben dat de impact op het geïnventariseerde bouwkundige erfgoed geringer zal zijn dan in het tracé voor de Lange boortunnel.

Toelichting

R.M. van Heeringen, A. van den Hazelkamp, M. Gouw, 2009: Tunnelstudie Haarlem; Inventarisatie archeologische en cultuurhistorische waarden en verwachtingen als ook een indicatieve risicoanalyse, Amersfoort (Vestigia-rapport 597).

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 35476 **Kaartblad:** 25A **Coördinaten:** 103253 / 488009
Naam onderzoek: Wilsonplein
Toponiem: Wilsonplein
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Archeologisch: booronderzoek
Uitvoerder: Jacobs & Burnier
Projectleider: Jacobs
Opdrachtgever: Gemeente
Bevoegd gezag: Gemeente
Aanmelding: 05-06-2009 **Aanvang:** 12-06-2009 **Geschatte duur:** 1
Motief: Infrastructurele werken
Ingevoerd door/op: ejaco / 05-06-2009

Toelichting

Booronderzoek naar aanleiding van voorgenomen aanleg bergbezinkbassins.

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 26649 **Type onderzoek:** Archeologisch: booronderzoek
Diepte onderzoek: 330 **Aantal putten:** **Aantal boringen:** 10
Gereedmelding: 22-06-2009
Ingevoerd door /op: ejaco / 22-06-2009

Selectieadvies

Binnen het onderzoeksgebied is sprake van van archeologische waarden uit de periode van de Late Prehistorie tot en met Nieuwe Tijd. Afhankelijk van de uiteindelijke keuze voor de locatie van het aan te leggen bergbassin worden deze waarden deels in meer of mindere mate aangesneden. Aanbevolen wordt de op de locatie van het bergbassin aanwezige archeologische waarden ex-situ veilig te stellen middels een Definitief Onderzoek.

Toelichting

Tijdens het onderzoek is aan de westzijde de voormalige stadsgracht aangeboord. De onderzijde hiervan is vanwege de hoge grondwaterstand niet bereikt. Aan de oostzijde is sprake van oud duin met plaatselijk nog een dun veenpakket aan de top. Tussen oud duin en onderzijde veen is sprake van een humeuze overgangszone met mogelijke houtskoolspikkels. Dit zou kunnen wijzen op de aanwezigheid van prehistorische -vroeg-middeleeuwse bewoningssporen. Verder is sprake van een dik ophogingspakket dat uit Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd dateert.

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 36689 **Kaartblad:** 25A **Coördinaten:** 103697 / 487875
Naam onderzoek: Kampersingel
Toponiem: Kampersingel, Kamper-, Gasthuis- en Raamvest
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Archeologisch: bureauonderzoek
Uitvoerder: Jacobs & Burnier
Projectleider: Jacobs
Opdrachtgever: Gemeente
Bevoegd gezag: Gemeente
Aanmelding: 24-08-2009 **Aanvang:** 24-09-2009 **Geschatte duur:** 10
Motief: Infrastructurele werken
Ingevoerd door/op: ejaco / 24-08-2009

Toelichting

Bureauonderzoek naar aanleiding voorgenomen herinrichting.

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 27608 **Type onderzoek:** Archeologisch: bureauonderzoek
Diepte onderzoek: **Aantal putten:** **Aantal boringen:**
Gereedmelding: 02-09-2009
Ingevoerd door /op: ejaco / 02-09-2009

Selectieadvies

Gezien de kleine kans dat daadwerkelijk archeologische waarden worden aangesneden is alleen begeleiding geadviseerd.

Toelichting

Binnen het plangebied bevinden zich zeer waarschijnlijk langs de Raam-, Gasthuis- en Kampervest (resten van) de fundering van laat-14de eeuwse stadsmuur en de daarin geïntegreerde laat- en postmiddeleeuwse poorten en torens. Ook kan de aanwezigheid van sporen uit de Late Prehistorie tot en met Nieuwe tijd niet uitgesloten worden. Feit is echter dat het grootste delen van de werkzaamheden niet dieper zal reiken als 0,50 m - mv. De kans dat hierbij archeologische waarden worden aangesneden is zeer klein. Uitzondering hierop betreffen enkele locaties waar tot circa 1 m - mv gegraven zal worden.

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 37085 **Kaartblad:** 25C **Coördinaten:** 102928 / 487330
Naam onderzoek: Schouwtjeslaan
Toponiem: Schouwtjeslaan
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Archeologisch: bureauonderzoek
Uitvoerder: Jacobs & Burnier
Projectleider: Jacobs
Opdrachtgever: Particulier
Bevoegd gezag: Gemeente
Aanmelding: 16-09-2009 **Aanvang:** 16-09-2009 **Geschatte duur:** 10
Motief: Bouwwerkzaamheden
Ingevoerd door/op: ejaco / 16-09-2009

Toelichting

Bureauonderzoek naar aanleiding van voorgenomen ontwikkeling locatie

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 28081 **Type onderzoek:** Archeologisch: bureauonderzoek
Diepte onderzoek: **Aantal putten:** **Aantal boringen:**
Gereedmelding: 09-10-2009
Ingevoerd door /op: ejaco / 09-10-2009

Selectieadvies

Er is geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Toelichting

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat op de locatie vanwege de ligging op de flank van Oud Duin afzettingen in principe sprake is van een hoge verwachting ten aanzien van de aanwezigheid van archeologische waarden uit de Late prehistorie tot en met de Vroege Middeleeuwen. In de late middeleeuwen/Nieuwe tijd lag de locatie buiten de nederzetting en kende alleen een agrarisch gebruik. Voor deze periode geldt dan ook een lage archeologische verwachting. met betrekking tot eventuele aanwezigheid van archeologische waarden uit de periode late prehistorie-Vroege Middeleeuwen moet opgemerkt worden dat bij waarnemingen in het kader van rioleringswerkzaamheden in de Schouwtjeslaan zelf geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van dergelijke waarden zijn waargenomen. Verder is op de locatie in 2004, na sloop van een benzinestation een milieusanering uitgevoerd waarbij grote delen van het terrein tot op een diepte van 1,5 tot 3,5 m - mv zijn ontgraven. Indien oorspronkelijk archeologische waarden aanwezig waren zullen deze daarbij geheel vernietigd zijn. Uiteindelijk is dus sprake van een zeer lage verwachting voor de aanwezigheid van archeologische waarden.

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 40738

Kaartblad: 25C

Coördinaten: 103080 / 487442

Naam onderzoek:

Toponiem:

Plaats: Haarlem

Gemeente: Haarlem

Provincie: Noord-Holland

Type onderzoek: Archeologisch: bureauonderzoek

Uitvoerder: Grontmij

Projectleider: Bex

Opdrachtgever: Niet van toepassing

Bevoegd gezag: Niet van toepassing

Aanmelding: 28-04-2010

Aanvang: 28-04-2010

Geschatte duur: 2

Motief: Bouwwerkzaamheden

Ingevoerd door/op: jbex / 28-04-2010

Toelichting

Binnen het plangebied zal mogelijk de bestaande bebouwing gesloopt worden waarna er nieuwbouw met onderkeldering zal worden gerealiseerd. De grondwerkzaamheden kunnen een bedreiging vormen voor de eventuele archeologische waarden binnen het plangebied. Hiertoe wordt een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd naar het plangebied.

Lit: Bex 2010 (GAR 9xx)

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 42028

Kaartblad: 25A

Coördinaten: 103350 / 487930

Naam onderzoek:

Toponiem:

Plaats: Haarlem

Gemeente: Haarlem

Provincie: Noord-Holland

Type onderzoek: Archeologisch: bureauonderzoek

Uitvoerder: Archaeological Research en Consultancy

Projectleider: Malsen, van

Opdrachtgever: Niet van toepassing

Bevoegd gezag: Niet van toepassing

Aanmelding: 15-07-2010

Aanvang: 15-07-2010

Geschatte duur: 1

Motief: Bouwwerkzaamheden

Ingevoerd door/op: nmals / 15-07-2010

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 43035 **Kaartblad:** 25A **Coördinaten:** 103847 / 488488
Naam onderzoek: Ondergrondse containers
Toponiem: Binnenstad Haarlem
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Archeologisch: bureauonderzoek
Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten
Projectleider: Hanemaijer
Opdrachtgever: Niet van toepassing
Bevoegd gezag: Niet van toepassing
Aanmelding: 21-09-2010 **Aanvang:** 28-09-2010 **Geschatte duur:** 3
Motief: Overige grondwerkzaamheden
Ingevoerd door/op: mhane / 21-09-2010

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 35585 **Type onderzoek:** Archeologisch: bureauonderzoek
Diepte onderzoek: **Aantal putten:** **Aantal boringen:**
Gereedmelding: 31-03-2011
Ingevoerd door /op: mhane / 31-03-2011

Selectieadvies

Geadviseerd wordt om op alle locaties een verkennend booronderzoek uit te voeren.

Toelichting

In opdracht van de gemeente Haarlem heeft ADC ArcheoProjecten een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied 'ondergrondse containers binnenstad' in Haarlem. In het plan-gebied zullen 98 ondergrondse containers worden geplaatst. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een aanvraag van een bouwvergunning en was noodzakelijk om te bepalen of bij de voorgenomen activiteiten de kans bestaat dat archeologische resten in de ondergrond worden aan- getast.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat ter plaatse van alle containerlocaties rekening moet worden gehouden met archeologische waarden in de vorm van resten uit de prehistorie, funderingsresten van de stadsmuur met bijbehorende poorten en torens, kadestructuren, structuren gerelateerd aan (voormalige) kerken en bebouwing. Als gevolg van bouw- en sloopactiviteiten en allerlei vormen van grondverzet is het echter onbekend in hoeverre deze resten nog intact zijn

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding:	43395	Kaartblad:	25A	Coördinaten:	103605 / 487870
Naam onderzoek:	Haarlem Gasthuis - kampervest, AB				
Toponiem:	Haarlem Gasthuis - kampervest				
Plaats:	Haarlem				
Gemeente:	Haarlem				
Provincie:	Noord-Holland				
Type onderzoek:	Archeologisch: begeleiding				
Uitvoerder:	Hollandia Cultuurhistorisch Onderzoek en Archeologie				
Projectleider:	Griffioen				
Opdrachtgever:	Niet van toepassing				
Bevoegd gezag:	Gemeente Haarlem				
Aanmelding:	12-10-2010	Aanvang:	13-10-2010	Geschatte duur:	180
Motief:	Infrastructurele werken				
Ingevoerd door/op:	agrif / 12-10-2010				

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 44727 **Kaartblad:** 25A **Coördinaten:** 102853 / 488059
Naam onderzoek: Haarlem, Westergracht
Toponiem: Westergracht, Oranjeboomstraat en Leidsevaart
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Archeologisch: bureauonderzoek
Uitvoerder: Becker en Van de Graaf
Projectleider: Koekkelkoren
Opdrachtgever: Niet van toepassing
Bevoegd gezag: Niet van toepassing
Aanmelding: 13-01-2011 **Aanvang:** 13-01-2011 **Geschatte duur:** 1
Motief: Overige grondwerkzaamheden
Ingevoerd door/op: amhck / 13-01-2011

Toelichting

Bureauonderzoek naar aanleiding van rioleringswerkzaamheden en een herinrichting van het maaiveld. Ter plaatste van het Jos Cuypersplein komt een bergbezinkbassin.

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 38011 **Type onderzoek:** Archeologisch: bureauonderzoek
Diepte onderzoek: **Aantal putten:** **Aantal boringen:**
Gereedmelding: 21-09-2011
Ingevoerd door /op: amhck / 21-09-2011

Selectieadvies

Geen vervolgonderzoek voor:

- herinrichting maaiveld westergracht
- rioleringswerkzaamheden westergracht
- rioleringswerkzaamheden oranjeboomstraat
- plaatsen bomen Jos Cuypersplein

Attentiegebied:

- kadewerkzaamheden Leidsevaart: mogelijk oude muurresten: indien aangetroffen: contact met Bureau Archeologie en begeleiding.

Vervolgonderzoek:

- aanleg bergbezinkbassin, karterende boringen tot 4,0 m -mv.

Selectiebesluit

De gemeente Haarlem (Bureau Archeologie, drs. P.A.M.N. van Kempen) heeft met dit advies ingestemd.

Toelichting

B&G rapport 1122

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 45656 **Kaartblad:** 25A **Coördinaten:** 103252 / 488009
Naam onderzoek: Wilsonsplein
Toponiem: Wilsonsplein
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Archeologisch: booronderzoek
Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten
Projectleider: Zee, van der
Opdrachtgever: Niet van toepassing
Bevoegd gezag: Niet van toepassing
Aanmelding: 09-03-2011 **Aanvang:** 07-04-2011 **Geschatte duur:** 4
Motief: Overige grondwerkzaamheden
Ingevoerd door/op: sbrin / 09-03-2011

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 38179 **Type onderzoek:** Archeologisch: booronderzoek
Diepte onderzoek: 300 **Aantal putten:** **Aantal boringen:** 21
Gereedmelding: 03-10-2011
Ingevoerd door /op: rzee / 03-10-2011

Selectieadvies

ADC ArcheoProjecten adviseert om het gehele oppervlak van de aan te leggen rioolsleuf nader te onderzoeken. Het onderzoek heeft als doel de gaafheid, omvang, datering en conservering van de aanwezige resten van de stadsmuur, die in de boringen 16, 17 en 18 zijn vastgesteld, te bepalen. Daarnaast kan onderzoek informatie geven over de ligging van de stadsgrachten en mogelijke andere structuren.

De aanleg van een proefsleuf (IVO-P) verdient de voorkeur, echter op grond van logistieke beperkingen zal dit waarschijnlijk niet mogelijk zijn. Geadviseerd wordt daarom de aanleg van de riolering archeologisch te begeleiden, waarbij tijd wordt ingeruimd voor het documenteren van de aanwezige archeologische resten. De begeleiding dient te worden uitgevoerd volgens het protocol opgraven.

Daarnaast wordt geadviseerd om de opgraving ter plaatse van de bouwkuip van het bergbezinkbassin, zoals beschreven in het PvB, in noordoostelijke richting uit te breiden, zodat hierbij ook het oppervlak van de aan te leggen rioolsleuf wordt onderzocht.

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 46431 **Kaartblad:** 25C **Coördinaten:** 103523 / 487430
Naam onderzoek: HADR
Toponiem: Plangebied aan de Dreef
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Archeologisch: booronderzoek
Uitvoerder: RAAP Archeologisch Adviesbureau
Projectleider: Kroes
Opdrachtgever: Provincie Noord-Holland
Bevoegd gezag: Bureau Archeologie Gemeente Haarlem
Aanmelding: 26-04-2011 **Aanvang:** 04-05-2011 **Geschatte duur:** 1
Motief: Bouwwerkzaamheden
Ingevoerd door/op: rjari / 26-04-2011

Toelichting

Coördinaten:
Datum einde onderzoek:
Projectmedewerkers:
Complextype(n):
Datering:
Diversen:

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 37026 **Type onderzoek:** Archeologisch: booronderzoek
Diepte onderzoek: 210 **Aantal putten:** 0 **Aantal boringen:** 7
Gereedmelding: 28-07-2011
Ingevoerd door /op: mjord / 28-07-2011

Selectieadvies

Archeologische begeleiding protocol opgraven.

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 46721 **Kaartblad:** 25A **Coördinaten:** 103033 / 487774
Naam onderzoek: Haarlem, Julianastraat, IVO-verkennend
Toponiem: Haarlem, Julianastraat en Noorder Emmakade
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Archeologisch: booronderzoek
Uitvoerder: IDDS Archeologie B.V.
Projectleider: Koekkelkoren
Opdrachtgever: Gemeente Haarlem
Bevoegd gezag: Gemeente Haarlem
Aanmelding: 13-05-2011 **Aanvang:** 10-01-2012 **Geschatte duur:** 1
Motief: Infrastructurele werken
Ingevoerd door/op: amhck / 13-05-2011

Toelichting

archeologisch onderzoek (bureau- en boor) voor rioleringswerkzaamheden.
11 boringen, verspreid over de Noorder Emmakade (4), de Tweede Emmastraat (2), Julianastraat (5).

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 40803 **Type onderzoek:** Archeologisch: booronderzoek
Diepte onderzoek: 500 **Aantal putten:** **Aantal boringen:** 11
Gereedmelding: 17-02-2012
Ingevoerd door /op: amhck / 17-02-2012

Selectieadvies

Vervolgonderzoek in de vorm van een begeleiding voor de rioleringswerkzaamheden.
noorder emmakade & Tweede Emmastraat: veraarde top van het veen, circa -1 tot -1,7 m NAP.
Julianastraat: strandwal/Oude Duinen, onder de vegetatiehorizont, binnen -1,2 m NAP.

Selectiebesluit

drs. A.C. van Zalinge heeft het rapport akkoord bevonden

Toelichting

B&G-rapport 1335.

het graven van de sleuven in het veen gebeurd 'in den natte' dit houdt in dat het niet eerst wordt ontwaterd. het grondwater staat echter boven de top van het veen. mogelijk zijn deze werkzaamheden niet begeleidbaar en is het alleen mogelijk de begeleiding aan de Julianastraat uit te voeren.

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 47374 **Kaartblad:** **Coördinaten:** 104381 / 489151
Naam onderzoek: HAAC
Toponiem: Centrum
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Archeologisch: booronderzoek
Uitvoerder: RAAP Archeologisch Adviesbureau
Projectleider: Groot, de
Opdrachtgever: Gemeente Haarlem
Bevoegd gezag: Bureau Archeologie Gemeente Haarlem
Aanmelding: 29-06-2011 **Aanvang:** 04-07-2011 **Geschatte duur:** 11
Motief: Overige grondwerkzaamheden
Ingevoerd door/op: msomm / 29-06-2011

Toelichting

Coördinaten: 87 ondergrondse restafvalcontainers
Datum einde onderzoek: 30-07-2011
Projectmedewerkers: H. Abechri & T.E. Lyklema
Complextype(n): NS
Datering: LME-NT
Diversen: Groot, R. de, Boren voor afval: onderzoek op de locaties van ondergrondse restafvalcontainers in de binnenstad van Haarlem, gemeente Haarlem; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek (verkennde fase), RAAPrapport 2416 (WEESP, 2011)

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 38555 **Type onderzoek:** Archeologisch: booronderzoek
Diepte onderzoek: 300 **Aantal putten:** **Aantal boringen:** 87
Gereedmelding: 26-10-2011
Ingevoerd door /op: msomm / 26-10-2011

Selectieadvies

Vervolgonderzoek kan een unieke inkijk bieden in de bodem en de historische ontwikkeling van (de binnenstad van) Haarlem. naar verwachting kan een vervolgonderzoek op diverse locaties de reeds bekende gegevens aanvullen dan wel bestaande vermoedens bevestigen. Waarschijnlijk komen met deze unieke inkijk in de Haarlemse bodem ook nieuwe gegevens aan het licht over de geologische en historische ontwikkeling van de stad Haarlem.

Toelichting

Op basis van de onderzoeksresultaten, kan worden geconcludeerd dat bij de uitvoering van de werkzaamheden op 33 van de onderzochte locaties (met zekerheid) archeologische waarden zullen worden verstoord. Op deze locaties zijn onder andere muurresten of uitbraken van muren aanwezig, die kunnen worden gerelateerd aan de middeleeuwse en/of nieuwtijdse bewoning binnen de historische stadskern van Haarlem. Ook zijn gedempte grachten, resten van de Sint Gangolfkerk, middeleeuwse begravingen en van gebouwen uit de Nieuwe tijd aangetroffen. Daarmee is de hoge zeer hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd voor de stadskern van Haarlem grotendeels bevestigd. Aanvullend onderzoek zal daarover echter nog meer uitsluitsel kunnen geven. Archeologische resten die dateren van voor de Middeleeuwen werden niet aangetroffen. Wel zijn op verschillende locaties zogenaamde vegetatieniveaus aangetroffen, die in principe potentiële bewoningsniveaus hebben gevormd. Op verschillende andere plekken in de binnenstad van

Haarlem zijn daarin archeologische resten uit de prehistorie en Romeinse tijd aangetroffen, die aangeven dat ook op de containerlocaties nog met dergelijke resten rekening gehouden dient te worden.

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 47398 **Kaartblad:** 25C **Coördinaten:** 102432 / 487164
Naam onderzoek: 2488 Haarlem Remise
Toponiem: Leidsevaart 348-396
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Archeologisch: proefputten/proefsleuven
Uitvoerder: IDDS Archeologie B.V.
Projectleider: Corver
Opdrachtgever: Particulier
Bevoegd gezag: Gemeente Haarlem
Aanmelding: 01-07-2011 **Aanvang:** 04-07-2011 **Geschatte duur:** 3
Motief: Bouwwerkzaamheden
Ingevoerd door/op: smoer / 01-07-2011

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 36851 **Type onderzoek:** Archeologisch: proefputten/proefsleuven
Diepte onderzoek: 300 **Aantal putten:** 3 **Aantal boringen:**
Gereedmelding: 06-07-2011
Ingevoerd door /op: bcorv / 19-07-2011

Selectieadvies

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 48305 **Kaartblad:** 25C **Coördinaten:** 103466 / 487431
Naam onderzoek: HADR2
Toponiem: Plangebied aan de Dreef
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Archeologisch: booronderzoek
Uitvoerder: RAAP Archeologisch Adviesbureau
Projectleider: Nales
Opdrachtgever: Niet van toepassing
Bevoegd gezag: Niet van toepassing
Aanmelding: 05-09-2011 **Aanvang:** 14-09-2011 **Geschatte duur:** 1
Motief: Bouwwerkzaamheden
Ingevoerd door/op: mjord / 05-09-2011

Toelichting

Uitbreiding van het eerdere onderzoek aan de Dreef te Haarlem (HADR).

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 38279 **Type onderzoek:** Archeologisch: booronderzoek
Diepte onderzoek: **Aantal putten:** **Aantal boringen:**
Gereedmelding: 11-10-2011
Ingevoerd door /op: mjord / 12-10-2011

Selectieadvies

Proefsleuven

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 48774 **Kaartblad:** 25A **Coördinaten:** 102953 / 487942
Naam onderzoek: 30631010 Haarlem, Jos Cuypersplein
Toponiem: Jos Cuypersplein
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Archeologisch: booronderzoek
Uitvoerder: IDDS Archeologie B.V.
Projectleider: Koekkelkoren
Opdrachtgever: Gemeente Haarlem
Bevoegd gezag: Gemeente Haarlem
Aanmelding: 07-10-2011 **Aanvang:** 10-10-2011 **Geschatte duur:** 1
Motief: Overige grondwerkzaamheden
Ingevoerd door/op: amhck / 07-10-2011

Toelichting

Uitvoering onderzoek als vervolg op bureauonderzoek aan de Westergracht, Leidsevaart, Oranjestraat e.o. (B&G-rapport 1122; CI code 44727). Aanleiding is de aanleg van een bergbezinkbassin (BBB) tot een diepte van 4,0 m -mv.

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 38452 **Type onderzoek:** Archeologisch: booronderzoek
Diepte onderzoek: 400 **Aantal putten:** **Aantal boringen:** 6
Gereedmelding: 21-10-2011
Ingevoerd door /op: amhck / 21-10-2011

Selectieadvies

geen vervolgonderzoek:
lagunaire afzettingen: geen gunstige omstandigheden
veen: (veraarde) top verstoord/verdwenen
opgehoogde zandlagen: archeologische resten niet in situ.

Toelichting

B&G rapport 1300

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 51184 **Kaartblad:** 25C **Coördinaten:** 103506 / 487431
Naam onderzoek: HADR4
Toponiem: Dreef
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Archeologisch: proefputten/proefsleuven
Uitvoerder: RAAP Archeologisch Adviesbureau
Projectleider: Molthof
Opdrachtgever: Provincie Noord-Holland
Bevoegd gezag: Bureau Archeologie Gemeente Haarlem
Aanmelding: 25-03-2012 **Aanvang:** 10-04-2012 **Geschatte duur:** 4
Motief: Bouwwerkzaamheden
Ingevoerd door/op: nconr / 26-03-2012

Toelichting

Coördinaten:

Datum einde onderzoek: 14-04-2012

Projectmedewerkers: H.M. Molthof MA, F.J. van der Wal, N.L.A. Conradi MA

Complextype(n):

Datering:

Diversen:

Proefsleuvenonderzoek ten behoeve van de aanleg van een ondergrondse parkeergarage achter Paviljoen Welgelegen te Haarlem

Gemeentelijke code Haarlem: DREE.0.2011

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 41588 **Type onderzoek:** Archeologisch: proefputten/proefsleuven
Diepte onderzoek: 200 **Aantal putten:** 4 **Aantal boringen:**
Gereedmelding: 03-05-2012
Ingevoerd door /op: nconr / 03-05-2012

Selectieadvies

Selectieadvies zal nog nader beschreven worden.

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 51845 **Kaartblad:** 25C **Coördinaten:** 103144 / 487399
Naam onderzoek: Archeologisch BO en IVO-v
Toponiem: Basisschool "Bos en vaart"
Plaats: Haarlem
Gemeente: Haarlem
Provincie: Noord-Holland
Type onderzoek: Archeologisch: booronderzoek
Uitvoerder: Hazenberg Archeologie Leiden BV
Projectleider: Houkes
Opdrachtgever: Niet van toepassing
Bevoegd gezag: Niet van toepassing
Aanmelding: 10-05-2012 **Aanvang:** 21-05-2012 **Geschatte duur:** 1
Motief: Bouwwerkzaamheden
Ingevoerd door/op: rhouk / 10-05-2012

Toelichting

Opdrachtgever Stichting Spaarnesant, Bevoegd Gezag gemeente Haarlem (mevr. A. van Zaalinge)

BIJLAGE 3

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	211104	Vondstmelding:	211104	Extern nr:	
Objectcode:	25CN-25			Onderzoeksmelding:	
Coördinaten:	103400 / 487100				
Toponiem:	Fonteinlaan 1 (Dreefzicht)				
Plaats:	Haarlem				
Gemeente:	Haarlem				
Provincie:	Noord-Holland				
Vinder/datum:	AWN Afd. 4 Kennemerland / 1980				
Invoerder/datum:	AWN Afd. 4 Kennemerland / 1980				
Beschrijver/datum:	AWN Afd. 4 Kennemerland / 1980				
Verwerving:	Archeologisch: inspectie	Geomorfologie:	Strandwal		
Grondgebruik:	Bebouwing/erf/weg/kerkhof	NAP maaiveld:			

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Aardewerk, handgevormd	Beginndatering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Eindndatering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Toelichting:	aantal scherven niet bekend		

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Andenne	Beginndatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Eindndatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:	aantal scherven niet bekend		

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Kogelpot	Beginndatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Eindndatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:	aantal scherven onbekend		

Literatuur

Numan, A.M. 1980 overzicht van de veldactiviteiten in 1980 van de afdeling Kennemerland van de Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland (AWN), in: Haarlems Jaarboek

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	211182	Vondstmelding:	211182	Extern nr:	
Objectcode:	25AZ-200			Onderzoeksmelding:	
Coördinaten:	103400 / 487500				
Toponiem:	HOUTPLEIN (NIEUWBOUW OOSTZIJDE)				
Plaats:	Haarlem				
Gemeente:	Haarlem				
Provincie:	Noord-Holland				
Vinder/datum:	AWN Afd. 4 Kennemerland / 1985				
Invoerder/datum:	AWN Afd. 4 Kennemerland / 1985				
Beschrijver/datum:	AWN Afd. 4 Kennemerland / 1985				
Verwerving:	Archeologisch: inspectie	Geomorfologie:	Strandwal		
Grondgebruik:	Bebouwing/erf/weg/kerkhof	NAP maaiveld:			

Beschrijving

Na sloopwerkzaamheden werden boringen verricht. Aangetroffen werd een pakket verstoorde grond van ruim 1 meter dikte met eronder het ongestoorde zand van de Oude Duinen. Prehistorische niveau's werden niet waargenomen.

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Onbekend		
Code algemeen:	Onbekend	Begindatering:	Onbekend
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Onbekend
Toelichting:	Vondst/spoorgegevens zijn niet ingevoerd		

Literatuur

Anoniem 1985 kroniek 1985, in: Haarlems Bodemonderzoek 19

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	211183	Vondstmelding:	211183	Extern nr:	
Objectcode:	25AZ-200			Onderzoeksmelding:	
Coördinaten:	103400 / 487500				
Toponiem:	HOUTPLEIN (NIEUWBOUW OOSTZIJDE)				
Plaats:	Haarlem				
Gemeente:	Haarlem				
Provincie:	Noord-Holland				
Vinder/datum:	Bureau Archeologie Gemeente Haarlem / 1986				
Invoerder/datum:	Bureau Archeologie Gemeente Haarlem / 1986				
Beschrijver/datum:	Bureau Archeologie Gemeente Haarlem / 1986				
Verwerving:	Archeologisch: inspectie	Geomorfologie:	Strandwal		
Grondgebruik:	Bebouwing/erf/weg/kerkhof	NAP maaiveld:			

Beschrijving

Bij graafwerkzaamheden aan het Houtplein werden op enkele niet door kelders verstoorde plekken waarnemingen verricht.

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Onbekend		
Code algemeen:	Onbekend	Begindatering:	Onbekend
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Onbekend
Toelichting:	Vondst/spoorgegevens zijn niet ingevoerd		

Literatuur

Numan, A.M. & Poldermans, J.M. 1986 Archeologische kroniek, in: Haarlems Jaarboek
Anoniem 1986 kroniek 1986, in: Haarlems Bodemonderzoek 20

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	211364	Vondstmelding:	211364	Extern nr:	
Objectcode:	25CN-33			Onderzoeksmelding:	
Coördinaten:	102600 / 487100				
Toponiem:	PRINSESSEKADE (O.A. NRS. 41 - 43)				
Plaats:	Haarlem				
Gemeente:	Haarlem				
Provincie:	Noord-Holland				
Vinder/datum:	AWN Afd. 4 Kennemerland / 11-1982				
Invoerder/datum:	AWN Afd. 4 Kennemerland / 1982				
Beschrijver/datum:	AWN Afd. 4 Kennemerland / 1983				
Verwerving:	Archeologisch: inspectie	Geomorfologie:	Strandvlakte/abrasievlakte		
Grondgebruik:	Bebouwing/erf/weg/kerkhof	NAP maaiveld:			

Beschrijving

Betreft waarneming bij rioleringswerkzaamheden.

Vondsten

Complex:	Stad	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramik		
Code algemeen:	Grijsbakkend gedraaid aardewerk	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:	betreft onbekend aantal scherven.		

Complex:	Stad	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramik		
Code algemeen:	Aardewerk, gedraaid	Begindatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	betreft onbekend aantal scherven divers aardewerk uit 17e-19e eeuw.		

Literatuur

Jong-de Groot, M. de 1983 Waarnemingen bij rioleringswerkzaamheden, in: Haarlems Bodemonderzoek 17

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	211397	Vondstmelding:	211397	Extern nr:	
Objectcode:	25CN-35			Onderzoeksmelding:	
Coördinaten:	102900 / 487300				
Toponiem:	SCHOUWTJESLAAN				
Plaats:	Haarlem				
Gemeente:	Haarlem				
Provincie:	Noord-Holland				
Vinder/datum:	AWN Afd. 4 Kennemerland / 1975				
Invoerder/datum:	AWN Afd. 4 Kennemerland / 1975				
Beschrijver/datum:	AWN Afd. 4 Kennemerland / 1977				
Verwerving:	Archeologisch: inspectie	Geomorfologie:	Strandwal		
Grondgebruik:	Bebouwing/erf/weg/kerkhof	NAP maaiveld:			

Vondsten

Complex:	Stad	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Majolica:lood- en tingeglazuurd	Begindatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Toelichting:	vondsten betreft onbekend aantal scherven, w.o. een majolicabord en -tegels.		

Literatuur

Greevenbroek, J.Th.R. van 1977 Archeologische waarnemingen bij rioleringswerkzaamheden., in: Haarlems Bodemonderzoek 3

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	211458	Vondstmelding:	211458	Extern nr:	
Objectcode:	25CN-42			Onderzoeksmelding:	
Coördinaten:	103000 / 487200				
Toponiem:	WESTERHOUTPARK				
Plaats:	Haarlem				
Gemeente:	Haarlem				
Provincie:	Noord-Holland				
Vinder/datum:	AWN Afd. 4 Kennemerland / 1972				
Invoerder/datum:	AWN Afd. 4 Kennemerland / 1972				
Beschrijver/datum:	AWN Afd. 4 Kennemerland / 1977				
Verwerving:	Archeologisch: inspectie	Geomorfologie:	Strandwal		
Grondgebruik:	Bebouwing/erf/weg/kerkhof	NAP maaiveld:			

Vondsten

Complex:	Stad	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Aardewerk, gedraaid	Begindatering:	Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
Toelichting:	Betreft onbekend aantal 17e en 18e eeuwse scherven.		

Literatuur

Greevenbroek, J.Th.R. van 1977 Archeologische waarnemingen bij rioleringswerkzaamheden., in: Haarlems Bodemonderzoek 3

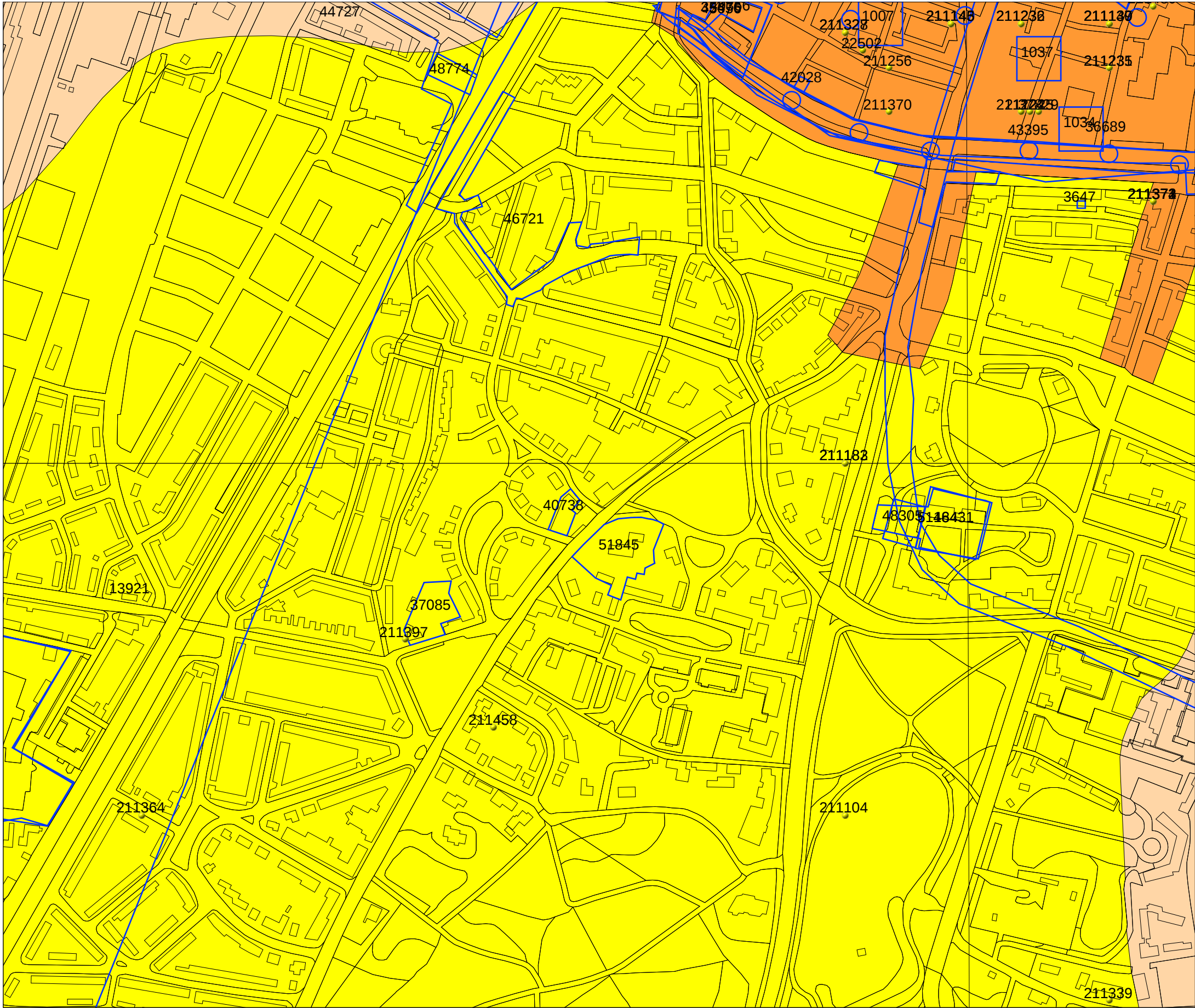
BIJLAGE 4

Florapark 14

10-05-2012

IKAW, monumenten, waarnemingen en onderzoeksmeldingen

R.A. Houkes

Legenda

- WAARNEMINGEN
- ONDERZOEKSMELDINGEN
- HUIZEN
- PROVINCIES
- TOP10 ((c)TDN)

MONUMENTEN

- archeologische waarde
- hoge archeologische waarde
- zeer hoge archeologische waarde
- zeer hoge arch waarde, beschermd

IKAW

- zeer lage trefkans
- lage trefkans
- middelhoge trefkans
- hoge trefkans
- lage trefkans (water)
- middelhoge trefkans (water)
- hoge trefkans (water)
- water
- niet gekarteerd

0 100 m

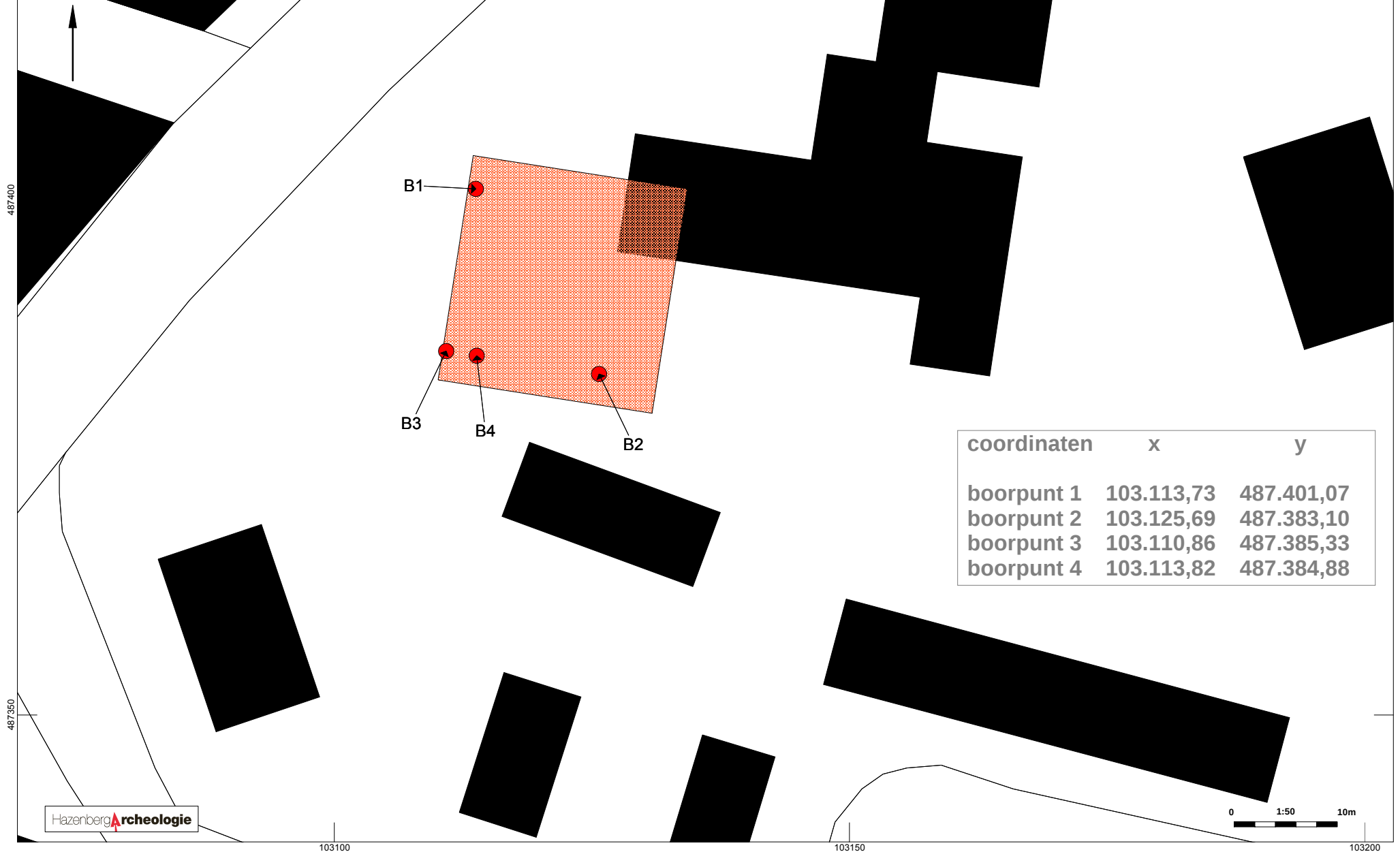
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Archis2

BIJLAGE 5

Basisschool Bos en Vaart - Florapark 14 - Haarlem

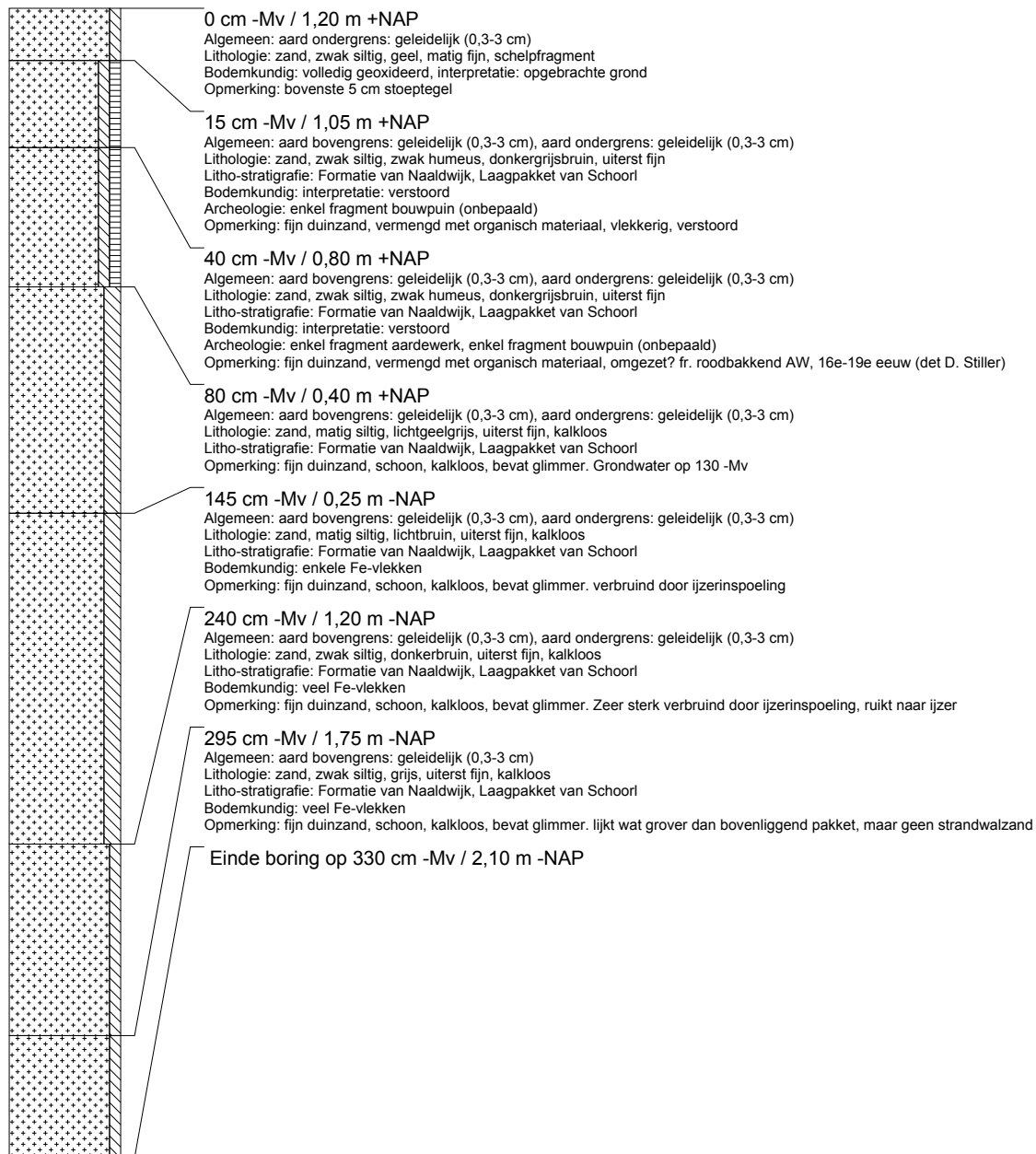
boorpuntenkaart

BIJLAGE 6

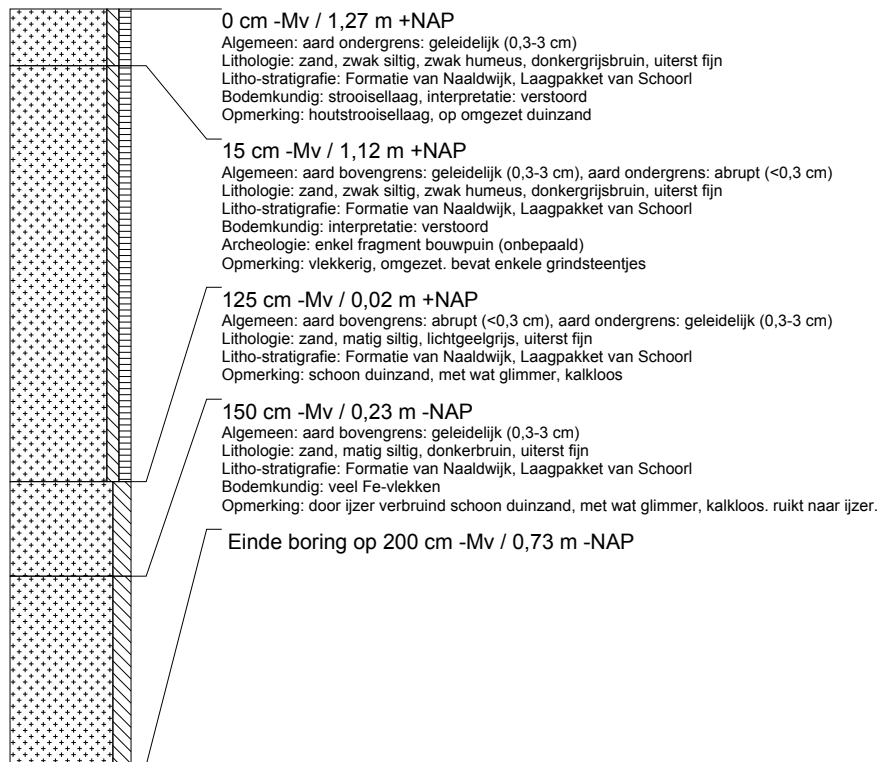
boring: 12042-1

beschrijver: RH, datum: 30-5-2012, kaartblad: 25B, hoogte: 1,20, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Haarlem, plaatsnaam: Haarlem, opdrachtgever: HoekstraArchitekten, uitvoerder: Hazenberg, opmerking: tot 4 m boren bleek niet mogelijk wegens leegloop guts

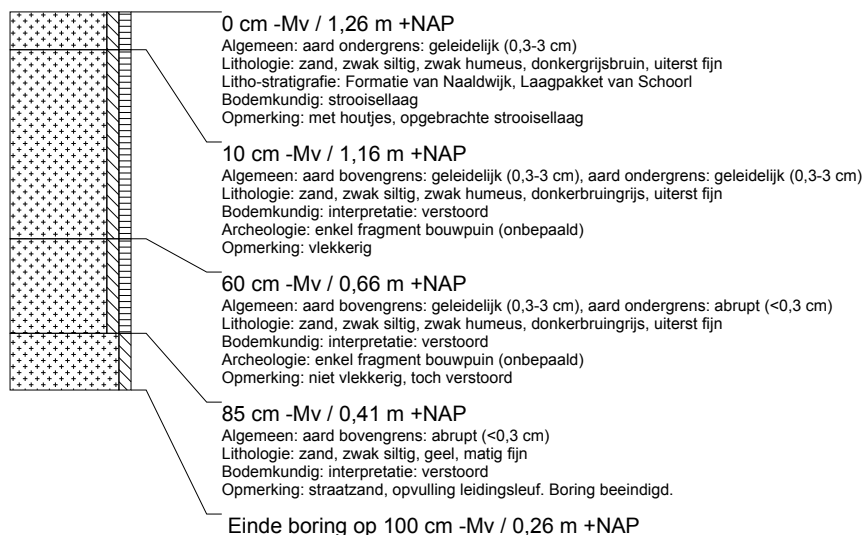

boring: 12042-2

beschrijver: RH, datum: 30-5-2012, kaartblad: 25B, hoogte: 1,27, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Haarlem, plaatsnaam: Haarlem, opdrachtgever: HoekstraArchitecten, uitvoerder: Hazenberg

boring: 12042-3

beschrijver: RH, datum: 30-5-2012, kaartblad: 25B, hoogte: 1,26, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Haarlem, plaatsnaam: Haarlem, opdrachtgever: HoekstraArchitecten, uitvoerder: Hazenberg, opmerking: boring beëindigd wegens vermoeden leiding PWN

boring: 12042-4

beschrijver: RH, datum: 30-5-2012, kaartblad: 25B, hoogte: 1,25, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Haarlem, plaatsnaam: Haarlem, opdrachtgever: HoekstraArchitecten, uitvoerder: Hazenberg

